

18. EL VERP¹

18.1. DEFINICIÓ I CLASSIFICACIÓ

El verp és la categoria gramatical dotada de morfemes de persona, número, temps, modo i aspecte que sintàcticament constituïx el núcleu de l'oració. Este tipo de paraules poden expressar acció, moviment, estat, existència, etc. En el cas dels verps auxiliars, com *haver*, *anar*, *ser* o *estar*, la funció és contribuir a la conjugació d'uns altres verps en els temps composts o en les diverses construccions verbals existents.

Hi ha diverses maneres de classificar els verps segons el criteri adoptat. Podem nomenar els següents:

i. el moment en que es desenvolupa l'acció expressada:

- incoatiu (inici de l'acció): *encapçalar*, *mamprendre*, *escomençar*, *sorgir*, *originar*.
- iteratiu (repetició de l'acció): *garrejar*, *toquetejar*, *besuquejar*.
- perfectiu (l'acció se realisa quan s'acaba): *morir*, *tornar*, *tancar*.
- imperfectiu (l'acció se realisa pero de manera contínua): *caminar*, *buscar*.

ii. el complement sintàctic que precisen:

- transitiu (necessiten un complement, nomenat objecte directe, per a completar el significat del verp o el sintagma predicat): *comprar*, *conseguir*, *llegir*.
- intransitiu (no precisen d'un complement per a formar el sintagma predicat i tenen significat ple): *dormir*, *nadar*, *viure*.
- reflexiu (coincidixen el subjecte i el complement directe per la qual cosa han de dur un pronom referit al mateix subjecte; l'acció recau sobre ell): *duchar-se*, *vestir-se*, *llavar-se*.
- pronominals (se construïxen obligatòriament en un pronom el qual és considerat com un morfema verbal): *abstindre's*, *dignar-se*, *enrossinar-se*, *atrevir-se*. Se diuen essencialment pronominals quan únicament poden conjugarse acompanyats del pronom i se distinguen dels nomenats accidentalment pronominals en que estos se conjugaran de manera pronominal quan pel sentit de la frase hagen d'utilisar un pronom en la conjugació: *avergonyir-se*, *assustar-se*.

M'abstinc d'expressar la meua opinió. > essencialment pronominal

Avergonyixc als meus pares en els meus actes. > no pronominal

M'avergonyixc de lo que he fet. > accidentalment pronominal

- recíprocs (tenen dos o més subjectes, utilisen el pronom *se* i se conjuguen normalment en tercera persona del plural, l'acció recau sobre els subjectes simultàneament): *escriure's*, *donar-se*, *mirar-se*.

S'escrigueren cartes durant tota l'adolescència.

¹ El present capítol és una adaptació extractada i reelaborada de *Els verps en llengua valenciana i la seua flexió*, de Juli Amadeu Àrias i Burdeos, un document normatiu de la Secció de Llengua i Lliteratura Valencianes de la RACV al qual se remet per a major informació i detall en quant a l'us dels verps i la seua morfologia. Se suggerix també l'us del *Diccionari General de la Llengua Valenciana* en línia (diccionari.llenguavalenciana.com) que oferix la flexió de tots els verps d'us més comú.

iii. Segons el tipo de flexió que tenen:

- regulars (no modifiquen la raïl ni la vocal temàtica durant la seua flexió, és dir, segueixen un model determinat): parlar, espremer, perdre, dormir, partir, sentir...
- irregulars (modifiquen la raïl, la vocal temàtica i/o les terminacions durant la seua flexió, no seguint els models del grup al qual pertanyen): haver, fer, anar...
- defectius (no flexionen totes les persones i / o temps): caldre
- impersonals (l'acció no respon a un subjecte): és el cas dels verps meteorològics quan no s'utilisen en sentit figurat (ploure, nevar...) o del verp *haver*.

Hi ha molta gent en la plaça.

Originàriament el complement directe no concorda en el verp: *Hi ha una poma en la nevera* → *Hi ha fraules en la nevera*. Pero, sent estranya per als parlants una predicació en la que hi ha un objecte directe i carix de subjecte, han tendit a reinterpretar l'argument com a subjecte, fent-lo concordar en el verp: *Hi ha una poma en la nevera* → *Hi han fraules en la nevera*. Esta construcció, en la que l'argument concorda en el verp i que resulta molt general en valencià, és també correcta.

S'ha de tindre en conte que existixen alguns verps que admeten una construcció impersonal pero no són impersonals pròpiament dits:

Criden a la porta.

Diuen que t'has casat.

Fea moltíssima calor eixe dia.

¿És tart per a cridar a sa casa?

iv. Segons la seua significació:

- verps copulatius: els quals tenen un contingut semàntic pràcticament nul i identifiquen el subjecte en el predicat nominal o atribut. Els verps copulatius en valencià són *ser*, *estar*, *paréixer* i *semblar*².
- verps predicatius: són semànticament plens i expressen una acció, un comportament, un procés, etc.

Esta classificació verbal distinxix les oracions atributives de les predicatives, sent estes últimes les que tenen com a únic element imprescindible el verp, mentres que en les primeres la predicació no està constituïda per un verp sino per un altre element que va unit al subjecte pel verp copulatiu. Este verp constituirà un element d'unió que aporta significació gramatical pero no semàntica. La predicació correspon per tant a l'atribut, que és el que senyala les característiques del subjecte.

L'elecció dels verps *ser* o *estar* en una oració copulativa està relacionada en la percepció de permanència o no de l'atribució que se li dona al subjecte. Tractada en més profunditat en l'apartat de la predicació verbal, podem generalisar dient que les construccions en el verp *ser* expressen una qualitat essencial o permanent del subjecte:

Pere és molt simpàtic. (= qualitat pròpia del subjecte)

Mentres que les contruccions en el verp *estar* expressen una qualitat transitòria, un estat accidental o no permanent del subjecte:

² La tendència general és utilisar el verp *semblar* quan es parla de la semblança entre persones i el verp *paréixer* per a tots els atres usos.

Pere està molt simpàtic. (= qualitat transitòria)

Aixina, els adjectius que signifiquen una qualitat essencial utilitzaran el verb *ser* mentres que els que indiquen un estat utilitzaran el verb *estar*:

La taula és quadrada.

El got està buit.

v. Uns altres tipus de verbs:

- auxiliars (s'utilitzen per a construccions verbals més complexes com les perífrasis verbals, temps composts o veu passiva): *haver, ser, estar...*
- modals (indiquen el punt de vista del parlant com l'intenció, el desig, ...): *poder, deure, voler, saber, necessitar...*

18.2. MORFOLOGIA

El verb consta de dos parts: el lexema o radical que conté el significat, i el morfema o grup de morfemes que nos indicaran la persona que realisa o rep l'acció, el moment en que es realisa, la percepció que té el parlant sobre eixa acció, etc. Estos morfemes són els de persona, número, temps, modo, aspecte i veu.

Per a poder obtindre el radical del verb, al qual com a norma general se li afegiran els morfemes corresponents, s'ha de llevar a l'infinitiu la seua terminació pròpia (-ar, -er, -re, -r, -ir). La vocal de cada grup (*a* en el primer, *e* en el segon i *i* en el tercer) actua com a enllaç entre la raïl o radical; i la desinència o acabament, que és la part que canvia segons la persona, número, temps, modo, etc. Eixa vocal rep el nom de vocal temàtica (eix.: *imprim-i-ré*).

La seua funció és ajudar-nos a reconèixer a quin dels tres grups o conjugacions pertany el verb. Sol aparèixer a lo llarc de tota la flexió encara que no sempre està present. Els verbs monosil·làbics (*dir, dur, fer, ser, etc.*) no tenen vocal temàtica, com tampoc no en tenen aquells altres del segon grup que acaben en -re i -r.

Segons la terminació de l'infinitiu podem establir tres grans grups de verbs: els verbs que acaben en -ar (eix. *pregar, raonar, desijar, etc.*), els verbs que acaben en -er, -re i -r (eix. *nàixer, còure, dur, etc.*) i els verbs que acaben en -ir (eix. *acodir, lluir, agrair, etc.*). Estos grans grups verbals se denominen conjugacions i es caracterisen per flexionar-se seguint un mateix model.

Els morfemes verbals nomenats indiquen:

- La persona: referida a l'autor/s o els pacients de l'acció, el subjecte, que pot ser primera (*yo, nosatres / nosatros*), segona (*tu, vosatres / vosatros*) o tercera (*ell, ella, vosté, això, ells, elles, vostés*).
- El número: indica la quantitat de participants en l'acció, pot ser singular o plural.

S'ha de dir que estos morfemes de número i persona no sempre estan marcats, explícits, en totes les formes verbals; de fet en els verbs purs les formes *yo* i *ell* no estan marcades o tenen morfema Ø: *yo tem, ell tem*.

- El temps: determina el moment en que succeïx l'acció, en el present, el passat o el futur i la situa en relació en el moment de la parla.
- El modo: indica l'actitut del parlant sobre lo que es diu; pot ser indicatiu (modo no marcat, enunciació objectiva d'una informació, exposició de l'acció), subjuntiu (és el modo del dubte, la

provabilitat, el desig, l'esperança, el temor i de les fòrmules de cortesia) o imperatiu (modo del manament, la petició, l'orde, el consell). Este últim modo no té primera persona del singular.

- Aspecte: expressa l'estat actual de l'acció, és dir, si està acabada o no ho està en el moment de la parla; pot ser perfectiu si l'acció es considera acabada (cas del passat pròxim, pretèrit plusquamperfecte, pretèrit perfecte compost, futur compost, futur hipotètic compost, pretèrit perfecte de subjuntiu, pretèrit plusquamperfecte de subjuntiu) i imperfectiu si l'acció està desenrollant-se o denota una certa continuïtat o un transcurs (present, pretèrit imperfecte, futur imperfecte, futur hipotètic, present de subjuntiu i pretèrit imperfecte de subjuntiu).
- Veu: indica la relació gramatical entre el verb, el subjecte i l'objecte; pot ser activa (el subjecte realisa l'acció) o passiva (el subjecte passa a ser el complement agent de l'acció verbal i esta recau sobre lo que era l'objecte directe en la veu activa). La veu passiva es construeix en el verb *ser* i el participi del verb que se vol conjugar, este concordarà en gènere i en número en el subjecte.

El verb *ser* funciona, per tant, com a auxiliar i és el portador de l'informació gramatical i temporal per mig dels morfemes de modo, temps, número i persona. El complement agent estarà introduït per la preposició *per* i ocasionalment per la preposició *de*:

El president explica els objectius als treballadors.

En l'oració anterior, en veu activa, el subjecte agent és *el president* i l'objecte directe *els objectius*. Per contra, en la seua corresponent en veu passiva:

Els objectius són explicats als treballadors pel president.

el subjecte pacient és *els objectius* i el complement agent és *el president*. Notem que el verb se conjuga també en veu passiva: *són explicats* (participi concordat en el subjecte pacient)

A vegades el complement agent de la frase passiva pot ser omès:

Els objectius són explicats als treballadors.

El valencià pot expressar també la veu passiva per mig de construccions reflexives. En este cas el verb se pronominalisa, se flexiona en la forma activa i s'omet el complement agent:

S'expliquen els objectius als treballadors.

En valencià, la veu passiva és considerada més formal que l'activa, motiu pel qual és més usada en mijos escrits i en lliteratura que en el llenguatge parlat, a on sol utilitzar-se més la veu activa.

18.2.1. Característiques generals de les conjugacions

18.2.1.1. Verbs acabats en -ar

Els verbs de la primera conjugació són tots regulars a excepció dels verbs *anar*, *estar* i l'arcaic i defectiu *dar*. Com a model general dels verbs regulars d'este grup prenim el verb *donar*.

18.2.1.2. Verbs acabats en -er, -re, -r

Els verbs regulars del segon grup segueixen els models de *combatre* quan acaben en *-re*, i de *témer* quan acaben en *-er*. Estos dos models de verbs se consideren purs. La característica que defineix a estos verbs i per la qual se'ls identifica és que la raïl del verb coincidix en la primera persona del singular del present d'indicatiu: *yo tem*, *yo combat*.

Trobem també en el segon grup de verbs els velarisats, és dir, aquells que afigen una *-c* en la primera persona del present d'indicatiu, com ara *concloure*: *yo concloc*. La velarisació de la primera

persona del present d'indicatiu afecta posteriorment a la conjugació de manera que una consonant velar reapareixerà novament en el pretèrit perfecte d'indicatiu i en el present i imperfecte de subjuntiu: *yo concloguí, yo concloga, yo concloguera*.

Com se pot comprovar en este últim eixemple, la consonant velar (-c-) pot mantindre's o canviar-se per la seua corresponent sonora (-g) segons el context fonètic. Si el radical del present d'indicatiu acaba en un sò sonor, el subjuntiu i el perfecte d'indicatiu canviaran la consonant velar sorda per la consonant velar sonora.

Si pel contrari el radical acaba en un sò sort se sol mantindre la velar sorda en la conjugació. Els verps el radical del qual acaba en -x (-àixer, -éixer) tenen una consonant velar sorda llevat dels verps *conéixer, paréixer, amanéixer* i derivats:

defendre, radical: *defen-* > *yo defenc, yo defenguera*.

nàixer, radical: *naix-* > *yo naixc, yo naixca*.

Existixen alguns verps que presenten dos formes, una velarisada i una atra no velarisada, puix la velarisació és un fenomen que encara està en procés d'evolució en la llengua viva. És el cas per eixemple del verp *vendre* que en l'imperfecte de subjuntiu i el perfecte d'indicatiu té vives les dos variants.

En estos casos el criteri general a seguir és utilitzar les formes velarisades quan estes han fet desaparéixer a les no velarisades i, en els casos en que coexistixen les dos formes, utilitzar preferiblement la no velarisada en els registres formals i lliteraris; en un registre familiar són admissibles les dos formes.

VERP VENDRE

Formes velarisades		Formes no velarisades	
Perfecte d'indicatiu	Imperfecte de subjuntiu	Perfecte d'indicatiu	Imperfecte de subjuntiu
<i>venguí</i>	<i>venguera</i>	<i>vení</i>	<i>venera</i>
<i>vengueres</i>	<i>vengueres</i>	<i>veneres</i>	<i>veneres</i>
<i>vengué</i>	<i>venguera</i>	<i>vené</i>	<i>venera</i>
<i>venguérem</i>	<i>venguérem</i>	<i>venérem</i>	<i>venérem</i>
<i>venguéreu</i>	<i>venguéreu</i>	<i>venéreu</i>	<i>venéreu</i>
<i>vengueren</i>	<i>vengueren</i>	<i>veneren</i>	<i>veneren</i>

Tant en els verps purs com en els velarisats podem observar dos subgrups segons cóm formen el futur i el futur hipotètic. Si afigen la terminació de futur a l'infinitiu se consideren regulars: és el cas de *véncer, témer, córrer, conéixer*... En cas de que el verp perga la -e- de l'infinitiu, parlarem de verps irregulars com *cabre, rompre, batre, perdre, voldre, dispondre*, etc.

Presentem a continuació una classificació no exhaustiva d'alguns verps del segon grup. S'ha de dir, no obstant, que molts dels verps ací classificats tenen formes irregulars, especialment en el present d'indicatiu, pero segueixen una conjugació pura o velarisada.

VERPS PURS	VERPS VELARISATS
<i>abatre</i>	<i>absoldre</i>
<i>acometre</i>	<i>atendre</i>
<i>admetre</i>	<i>atényer</i>
<i>apercebre</i>	<i>beure</i>
<i>arremetre</i>	<i>caldre</i>
<i>batre</i>	<i>caure</i>
<i>cabre</i>	<i>cerndre</i>
<i>combatre</i>	<i>compondre</i>
<i>comprometre</i>	<i>concloure</i>
<i>concebre</i>	<i>concórrer</i>
<i>convéncer</i>	<i>conéixer</i>
<i>corrompre</i>	<i>confondre</i>
<i>debatre</i>	<i>constrényer</i>
<i>destòrcer</i>	<i>córrer</i>
<i>emetre</i>	<i>còure</i>
<i>esprémer</i>	<i>créixer</i>
<i>interrompre</i>	<i>creure</i>
<i>metre</i>	<i>defendre</i>
<i>ometre</i>	<i>desconéixer</i>
<i>percebre</i>	<i>desprendre</i>
<i>permetre</i>	<i>difondre</i>
<i>prémer</i>	<i>dir</i>
<i>prorrompre</i>	<i>discórrer</i>
<i>rebatre</i>	<i>doldre</i>
<i>rebre</i>	<i>dur</i>
<i>remetre</i>	<i>encendre</i>
<i>retòrcer</i>	<i>entendre</i>
<i>rete</i>	<i>equivaldre</i>
<i>saber</i>	<i>escórrer</i>
<i>sometre</i>	<i>escriure</i>
<i>témer</i>	<i>estrényer</i>
<i>tòrcer</i>	<i>excloure</i>
<i>trametre</i>	<i>expondre</i>
<i>véncer</i>	<i>fendre</i>

	<i>fényer</i>
	<i>fer</i>
	<i>fondre</i>
	<i>haver</i>
	<i>incloure</i>
	<i>jaure</i>
	<i>meréixer</i>
	<i>molde</i>
	<i>moure</i>
	<i>nàixer</i>
	<i>ocórrer</i>
	<i>ofendre</i>
	<i>oldre</i>
	<i>oure</i>
	<i>paréixer</i>
	<i>perdre</i>
	<i>permanéixer</i>
	<i>pertànyer</i>
	<i>plànyer</i>
	<i>poder</i>
	<i>pondre</i>
	<i>pospondre</i>
	<i>prendre</i>
	<i>previndre</i>
	<i>promoure</i>
	<i>propondre</i>
	<i>raure</i>
	<i>recaure</i>
	<i>recórrer</i>
	<i>repondre</i>
	<i>resoldre</i>
	<i>riure</i>
	<i>ser</i>
	<i>soldre</i>
	<i>tindre</i>

	<i>traure</i> <i>valdre</i> <i>vindre</i> <i>viure</i> <i>voler</i>
--	---

18.2.1.3. Els verps acabats en -ir

La tercera conjugació presenta dos grans grups: els verps purs, que són aquells que es flexionen unint directament al radical en les desinències corresponents; i els verps incoatius que són aquells que entre el radical i la desinència, afigen un increment incoatiu format per l'infix $-x-$ / $-xc-$.

Est increment únicament es produïx en els presents d'indicatiu i subjuntiu, en les tres persones del singular i en la tercera del plural. Al mateix temps, els verps purs de la tercera conjugació es subdividixen en velarisats i no velarisats seguint els mateixos criteris que els verps del segon grup.

No obstant, la velarisació no afecta per igual a tots els verps. En el verb *morir*, la velarisació afecta igualment a la 1^a persona del present d'indicatiu *yo muic* i al present de subjuntiu *yo muiga...* pero en l'imperatiu i en el perfecte de subjuntiu coexistixen també les formes no velarisades en les velarisades, que encara no han fet desaparèixer a les primeres (vore 18.8.12. VERP MORIR). Les primeres formes seran correctes per a un registre formal o lliterari, les segones se poden acceptar a nivell coloquial o familiar. En el verb *dormir* ocorre un fenomen anàlec: *yo dorc, dorga...* han substituït les formes antigues *yo dorm, dorma*, pero encara coexistixen *dormí / dorguú i dormira / dorguera*.

S'ha de tindre en conte que en valencià la majoria dels verps velarisats, en construir el present de subjuntiu convertixen la *c* en una *g*: diem *llogga* i no *lloga*, *fuiggues* i no *fuges*, *dorga* i no *dorma*. Per últim, hem de recordar que el valencià no contempla la doble flexió de determinats verps d'este grup. Els que són purs, no solen admetre (en general) una variant incoativa. Com a orientació, ací tenim una classificació no exhaustiva d'alguns verps d'este tercer grup:

PURS		INCOATIUS
NO VELARISATS	VELARISATS	
<i>ajopir</i>	<i>adormir</i>	<i>ablanir</i>
<i>assentir</i>	<i>afegir</i>	<i>abolir</i>
<i>consentir</i>	<i>afligir</i>	<i>abrasir</i>
<i>escopir</i>	<i>bollir</i>	<i>absorbir</i>
<i>mentir</i>	<i>brunyir</i>	<i>aclarir</i>
<i>pudir</i>	<i>cloixir</i>	<i>acodir</i>
<i>rostir</i>	<i>collir</i>	<i>acollir</i>
<i>sentir</i>	<i>corregir</i>	<i>acovardir</i>
<i>vestir</i>	<i>cosir</i>	<i>adherir</i>
	<i>defugir</i>	<i>adquirir</i>

	<i>destenyir</i>	<i>aduir</i>
	<i>dormir</i>	<i>advertir</i>
	<i>eixir</i>	<i>agrair</i>
	<i>encollir</i>	<i>agredir</i>
	<i>engolir</i>	<i>apetir</i>
	<i>fregir</i>	<i>aplaudir</i>
	<i>fugir</i>	<i>argüir</i>
	<i>grunyir</i>	<i>arredonir</i>
	<i>junyir</i>	<i>assaborir</i>
	<i>llegir</i>	<i>assistir</i>
	<i>monyir</i>	<i>assumir</i>
	<i>morir</i>	<i>atordir</i>
	<i>obrir</i>	<i>atrevir-se</i>
	<i>omplir</i>	<i>atribuir</i>
	<i>regir</i>	<i>avergonyir</i>
	<i>renyir</i>	<i>avorrir</i>
	<i>rostir</i>	<i>complir</i>
	<i>sobreeixir</i>	<i>conduir</i>
	<i>teixir</i>	<i>corregir</i>
	<i>tenyir</i>	<i>distinguir</i>
	<i>tossir</i>	<i>eixercir</i>
		<i>enfollir</i>
		<i>enforfoguir</i>
		<i>engroguir</i>
		<i>ennegrir</i>
		<i>fruir</i>
		<i>impartir</i>
		<i>impedir</i>
		<i>incidir</i>
		<i>incomplir</i>
		<i>lluir</i>
		<i>obedir</i>
		<i>oferir</i>
		<i>precedir</i>
		<i>prescindir</i>

		<i>presidir</i> <i>produir</i> <i>protegir</i> <i>proveir</i> <i>repetir</i> <i>residir</i> <i>reunir</i> <i>rugir</i> <i>seduir</i> <i>seguir</i> <i>servir</i> <i>traduir</i> <i>unir</i>
--	--	---

18.3. ELS TEMPS VERBALS

El temps del verb nos indica en quin moment s'està realisant l'acció de la frase. Per tal d'expressar els diversos temps verbals en valencià s'afigen unes terminacions a la raül del verb que aportaran eixa significació temporal. Aixina cada temps verbal tindrà unes terminacions a banda de les pròpies de persona i número:

canten → *cant-en*

cantaven → *cant-a-v-en*

En estos dos casos *cant-* seria el radical, el qual aporta la significació lèxica, i *-en* o *-aven* nos donen l'informació gramatical, sent *-en* la desinència de tercera persona del plural, *-a* la vocal temàtica que nos indica que este verb pertany al primer grup i *-v-* la terminació que nos indica el temps verbal, en este cas imperfecte d'indicatiu.

Cada conjugació i temps verbal tindrà unes terminacions diferents, açò és lo que conforma la flexió del verb. En valencià trobem temps verbals simples i temps verbals composts. Els temps verbals simples són aquells que es formen a partir de la raül del verb. Els temps composts se construïxen en els temps simples del verb *haver* i el participi del verb que s'està conjugant.

En general, la forma del participi és el masculí singular. No obstant, si la forma verbal va precedida d'un pronom personal d'objecte directe el participi concordarà en gènere i número en este pronom:

He vist la película. L'he vista este matí.

Han comprat els llibres. Els han comprats en la Fira del Llibre.

Els temps verbals són els següents:

<i>Modo Indicatiu</i>		<i>Modo Subjuntiu</i>		<i>Modo Imperatiu</i>
<i>Temps simples</i>	<i>Temps composts</i>	<i>Temps simples</i>	<i>Temps composts</i>	<i>Temps simples</i>
<i>present</i>	<i>passat pròxim</i>	<i>present</i>	<i>pretèrit perfecte</i>	<i>present</i>
<i>pretèrit imperfecte</i>	<i>pretèrit plusquamperfecte</i>	<i>pretèrit imperfecte</i>	<i>pretèrit plusquamperfecte</i>	
<i>pretèrit perfecte simple</i>	<i>pretèrit perfecte compost</i>			
<i>pretèrit perfecte perifràstic</i>				
<i>futur imperfecte</i>	<i>futur perfecte</i>			
<i>futur hipotètic</i>	<i>futur hipotètic compost</i>			

18.3.1. Conjugació del verb HAVER

<i>Modo Indicatiu</i>		<i>Modo Subjuntiu</i>	
<i>PRESENT</i> he has ha hem / havem heu / haveu han	<i>PASSAT PRÒXIM</i> he hagut has hagut ha hagut hem / havem hagut heu / haveu hagut han hagut	<i>PRESENT</i> haja hages haja hajam hajau hagen	<i>PRET. PERFECTE</i> haja hagut hages hagut haja hagut hajam hagut hajau hagut hagen hagut
<i>PRET. IMPERFECTE</i> havia havies havia haviem haviu havien	<i>PRET. PLUSQUAMPERFEC.</i> havia hagut havies hagut havia hagut haviem hagut haviu hagut havien hagut	<i>PRET. IMPERFECTE</i> haguera hagueres haguera haguérem haguéreu hagueren	<i>PRET. PLUSQUAMPERF.</i> haguera hagut hagueres hagut haguera hagut haguérem hagut haguéreu hagut hagueren hagut
<i>PRETÈRIT PERFECTE</i> haguí hagueres hagué haguérem haguéreu hagueren	<i>PRET. PERFECTE COMP.</i> haguí hagut hagueres hagut hagué hagut haguérem hagut haguéreu hagut hagueren hagut	<i>Modo Imperatiu</i>	
		<i>PRESENT</i> hages haja hajam hajau hagen	
<i>FUTUR IMPERFECTE</i> hauré hauràs haurà haurem haureu hauran	<i>FUTUR PERFECTE</i> hauré hagut hauràs hagut haurà hagut haurem hagut haureu hagut hauran hagut	<i>Infinitiu</i>	
		<i>Simple</i> haver	<i>Compost</i> haver hagut
		<i>Gerundi</i>	
		<i>Simple</i> havent	<i>Compost</i> havent hagut
<i>FUTUR HIPOTÈTIC</i> hauria hauries hauria hauríem hauríeu haurien	<i>FUT. HIP. COMPOST</i> hauria hagut hauries hagut hauria hagut hauríem hagut hauríeu hagut haurien hagut	<i>Participi</i>	
		<i>Singular masculí</i> hagut	<i>Plural masculí</i> haguts
		<i>Singular femení</i> haguda	<i>Plural femení</i> hagudes
<i>PERFECTE PERIFRÀSTIC</i> vaig haver vares haver va haver vàrem haver vàreu haver varen haver			

En el present d'indicatiu, existixen també les formes dialectals *haig* i *hai*, que no són pròpies d'un us estàndard de la llengua.

A nivell oral és general l'obertura de la *e* (fins convertir-se en una *a*) en la 1ª persona del singular *he*, la 1ª del plural *hem* i la 2ª del plural *heu*, pronunciades [a], [am], [au], respectivament. Esta pronunciació no té reflex en la llengua escrita, la qual manté el vocalisme clàssic que donà lloc, per eixemple, al temps futur (*cantar he* > *cantaré*, *cantar hem* > *cantarem*, *cantar heu* > *cantareu*, etc.).

Les formes de la 1ª i 2ª persona del plural *havem* i *haveu* són etimològiques, clàssiques i vives en valencià actual, igual de recomanables que les formes *hem* i *heu*, també clàssiques.

En el gerundi, la variant velarisada *haguent* no és pròpia del valencià estàndard.

No són normatives tampoc les formes *hàgem*, *hàgeu* ni les coloquials *haigga* / *haigca*, *haiggues* / *haigques*, *haigga* / *haigca*, *haiggam* / *haigcam*, *haiggau* / *haigcau*, *haigguen* / *haigquen*.

La tercera persona del singular, acompanyada pel pronom *hi* (*hi ha*, *hi haguera*, *hi havia*...) és una construcció impersonal de gran vitalitat:

Hi havia moltíssima gent en la plaça.

Hi ha un chic que pregunta per tu.

La variant en plural en construccions com *hi han*, *hi hagueren*, *hi havien*... és també acceptada en un model de llengua estàndard:

Hi han tres chiquets en la font.

Quan anàrem a per les entrades hi hagueren punyades per elles.

18.3.2. Valors dels temps verbals

Els temps verbals poden assumir diversos valors determinats, be pel context lingüístic, be pel mateix context situacional. Podem classificar els temps verbals en absoluts si situen l'acció verbal en el present, passat o futur sense necessitar d'una altra referència temporal o cap altre temps verbal per a indicar el moment de l'acció; o en relatius si necessiten del context o d'un altre verb per a situar els fets.

Són temps absoluts el present, el passat pròxim, el perfecte simple i el futur imperfecte. Són, per tant, temps relatius l'imperfecte, el futur hipotètic, el plusquamperfecte, el perfecte compost, el futur hipotètic i el futur compost.

Els temps de subjuntiu precisen en la majoria dels casos d'un context per a determinar el seu espai temporal.

18.3.2.1. Els temps d'indicatiu

i. Present

El present indica que l'acció del verb ocorre en el moment actual de la parla:

Anem a l'institut. (en este moment)

No obstant, pot indicar també que l'acció del verb és una acció habitual que es realisa en freqüència:

Fem deport tots els dumenges. (hui no té per qué ser dumenge)

El present pot ser també un present històric, en el qual l'acció se realisà en un moment passat pero per la seua importància se conta com a present:

En 1915 la Diputació funda la Real Acadèmia de Cultura Valenciana.

Un valor similar és el del present narratiu, a on l'acció sol ser simultànea o molt pròxima a una atra contada en passat:

Entrà per la porta i va i li diu al del banc que no té diners per a pagar el deute.

El present pot tindre també un valor de futur, indicant que l'acció del verp se produirà en un moment posterior al moment de parla:

El pròxim dissabte dinem en els teus pares.

Un altre valor del present d'indicatiu és l'intemporal:

Sorolla és un gran pintor valencià.

Per últim pot tindre un valor similar a l'imperatiu denotant una orde de manera implícita:

Parles en el professor i te disculpes.

ii. Pretèrit imperfecte

El pretèrit imperfecte pot descriure coses, fets o persones del passat. És el temps utilisat per a fer descripció del passat:

La casa era blanca, estava a la vora de la mar. Pareixia ancorada en el sigle XIX.

Pot expressar també accions passades que ocorrien en regularitat:

Els dissabtes sempre anava al cine.

Indica una acció en el passat no acabada completament:

Maria arribava a casa en aquell moment.

Eixa acció no acabada pot ser simultànea a una atra acció en el passat, puntual o estable:

Maria arribava a casa quan cridaren per teléfon.

Maria arribava a casa quan yo estava preparant el sopar.

El pretèrit imperfecte pot tindre també un valor de cortesia:

Volia preguntar-te una cosa.

iii. Pretèrit perfecte

Com el propi nom indica, el pretèrit perfecte és el temps verbal d'una acció passada i totalment acabada en relació en el moment de la parla:

Tornaren de matí.

El pretèrit perfecte simple (*aní, feres, escriguérem...*) mostra una conjugació completa i pura sense recórrer a la perífrasis. El pretèrit perfecte perifràstic és un temps verbal que es constrüix en les següents formes especials del verp *anar* més l'infinitiu del verp que s'està conjugant:

vaig

vares/vas

va

vàrem/vam

vàreu/vau

varen/van

Les segones formes que compareixen en la segona persona del singular i en les tres del plural (*vas, vam, vau, van*), constitueixen una flexió sintètica i sincopada que té menys tradició; les formes recomanables són les completes (*vares, vàrem, vàreu, varen*).

El pretèrit perfecte perifràstic (*vaig anar, vares fer, vàrem escriure...*) s'utilisa, en algunes zones dialectals, en substitució del pretèrit perfecte simple (propi de la llengua clàssica, i hui predominant en el valencià central i en les terres del Vinalopó) o convivint en ell, puix són temporalment equivalents:

Varen tornar de matí. = Tornaren de matí.

L'any passat vàrem visitar Grècia. = L'any passat visitàrem Grècia.

La forma perifràstica és una forma molt més senzilla i idiomàticament més pobra, ja que el verp que es conjuga apareix sempre en infinitiu. Per a conservar la riquesa llingüística del nostre idioma i en atenció a la tradició lliterària, se recomana l'utilisació preferent del temps simple en la llengua estàndart; si be, òbviament, tant el perfecte simple com el perifràstic són correctes i poden alternar-se en un mateix escrit o alocució.

iv. Futur imperfecte

Este temps verbal indica una acció que ocorrerà en un moment posterior al moment de parla o que està prevista que ocorrega:

Enguany estudiarem història moderna i contemporànea.

¡Dilluns tindràs quinze anys ya!

El futur imperfecte pot expressar també una provabilitat enunciada pel parlant que pot ser referida a un temps present o futur:

Segurament vindran en tren. (ara o demà)

Per una atra banda, indica el resultat o la conseqüència d'una condició prèvia:

Si fa sol, aniré a la plaja.

Com el pretèrit imperfecte, un altre valor habitual d'este temps verbal és el de cortesia:

¿Me compraràs el diari quan ixques?

v. Futur hipotètic

Indica una acció posterior a una atra expressada en passat, normalment en pretèrit perfecte simple, tenint un valor concessiu:

Me prometeres que vindries.

La provabilitat o possibilitat, aixina com l'aproximació en este cas referida al passat s'expressa per mig d'este temps verbal:

Serien les deù de la nit quan arribàrem.

La bossa em vindria a costar uns 20 euros.

Els consells, les aspiracions, els desijos i una sèrie de valors subjectius s'expressen en el futur hipotètic:

M'agradaria viajar a Roma.

No hauries de fumar tant.

A tu t'encantaria viure en este poble.

Per últim, les peticions i els rebujos de cortesia se poden formular també en este temps verbal:

¿T'importaria obrir-me la porta?

vi. Passat pròxim

Indica una acció passada, acabada pero recent o interpretada pel parlant com a recent o pròxima.

Este matí he escoltat les campanes d'inici de les festes.

Has estat molt despistada estes últimes semanas.

Pot indicar també la conseqüència d'una acció passada:

Han rectificat des de que els castigàreu.

vii. Pretèrit plusquamperfecte

És un temps que indica una acció ya acabada anterior a una atra acció del passat:

Ya m'havia alçat quan has cridat.

viii. Pretèrit perfecte compost

Este temps indica una acció immediatament posterior a una atra acció passada i absolutament rematada.

*Una vegada **haguérem dinat**, alçàrem taula.*

ix. Futur perfecte

Este temps verbal indica una acció posterior a una atra acció també posterior al moment de parla que pot expressar-se en futur imperfecte o en un atre temps verbal:

*Segurament ya **haureu visitat** la catedral quan yo acabe.*

*Ell estudiarà per a l'examen mentres vosatres **haureu vist** ya la pel·lícula.*

Igualment pot utilitzar-se, com la forma simple, per a expressar la provabilitat:

***Hauran anat** cent i la mare.*

x. Futur hipotètic compost

Té un valor similar al futur hipotètic puix indica una acció posterior a un fet del passat, no obstant se percep l'acció com finalisada.

***Hauries vist** al chiquet si hagueres arribat abans.*

18.3.2.2. Els temps de subjuntiu

La possibilitat, el dubte o l'improvabilitat, el desig i l'esperança, el consell o la suggerència, l'emoció i els sentiments són expressats pel modo subjuntiu, és el modo de l'apreciació subjectiva del parlant en relació a l'acció. Per este motiu existixen una sèrie de verps o construccions verbals o adverbials que rigen este modo:

- *creure, paréixer, pensar*, en frase negativa o de dubte:
*No crec que **sig**a de veres lo que ha dit.*
*Pareix que **vullgues** tirar-nos* perque equival a *Pareix com si vullgueres tirar-nos.*
*No pensava que **estiguéreu** tots d'acort.*
- *voler, desijar, molestar, preocupar, agradar...* en el cas de que introduïxquen una frase completiva:
*Voldria que **estigueres** en nosatres eixe dia.*
*Nos preocupava que no **volguéreu** firmar l'acort.*
- perífrasis com *ser possible que, ser probable que, ser necessari que, ser menester que...*
*És probable que **estiguen** molests pel canvi.*
*És menester que **vingau** tots a l'hora.*

Adverbis o locucions adverbials de dubte o incertea com *potser, tal volta, probablement* rigen el modo indicatiu encara que sol escoltar-se el modo subjuntiu, possiblement per influència del castellà:

Potser és cert lo que estàs dient pero yo no estic segura. / Potser siga cert lo que estàs dient pero yo no estic segura.
Probablement estan buscant-nos. / Probablement estiguen buscant-nos.

i. Present

Temporalment el present de subjuntiu situarà l'acció en el present o en el futur, pero mai se referirà a una acció passada:

*Dubte que **arribes** a temps.* (referit al present o al futur, pero no al passat)

El valor de prohibició o negació d'una orde s'expressa en present de subjuntiu.

No tornes tart.

No mengeu en l'estora.

Les oracions completives introduïdes per un verp de temor utilisen el present de subjuntiu:

*Tinc por que **caiga** una bona.*

Les oracions de relatiu que es referixen a una acció posterior utilisen el futur i no el subjuntiu, modo verbal molt estés que hem d'intentar evitar.

Quan arribareu, parlarem del tema. (recomanable) / *Quan arribeu, parlarem del tema.* (no recomanable)

Te casaràs en qui voldràs. (recomanable) / *Te casaràs en qui vullgues.* (no recomanable)

ii. Pretèrit imperfecte

Pot indicar una acció situada tant en el present, com en el passat o el futur. S'utilisa per a expressar valors d'irrealitat:

No volia que ell vinguera. (referit al present o al passat)

M'agradaria que ho veres. (referit al present o al futur)

En les oracions de relatiu que indiquen una acció posterior en el passat és recomanable l'us del condicional, en conte de l'imperfecte de subjuntiu:

Diguí que qui vindria a l'hora convinguda s'encarregaria d'obrir la parada. (recomanable)
/ Diguí que qui vinguera a l'hora convinguda s'encarregara d'obrir la parada. (no recomanable)

iii. Pretèrit perfecte

Temporalment el pretèrit perfecte de subjuntiu situa l'acció en el passat o en el futur:

*No crec que **hages fet** lo correcte.* (passat)

*Compraré la casa quan **haja aforrat** lo suficient.* (futur)

iv. Pretèrit plusquamperfecte

El pretèrit plusquamperfecte de subjuntiu indica únicament una acció passada.

Haguera anat si m'ho hagueres dit.

18.3.2.3. L'imperatiu

L'imperatiu és el modo utilitat per a expressar ordens, manaments i per açò mateix carix de la primera persona del singular. Les formes de tercera persona són les referides a *vosté/vostés*.

¡Vine en la yaya!

Òbriga la boca i diga "ah".

Anem un poc més de presseta o no arribarem a temps.

Escolteu-me un moment.

Guarden coa, per favor.

En cas de voler-se referir a una persona no present en l'acte de parla l'apelació se farà en la construcció *que* + subjuntiu.

Que vaja l'alumne al despaig del director.

Que dinen els chiquets abans.

La prohibició o la negació d'una orde s'expressa per mig del subjuntiu.

No pintes en la paret.

18.4. LES FORMES NO PERSONALS DEL VERB

Constituïxen les formes no personals del verb l'infinitiu, el gerundi i el participi. Estes formes se consideren no personals perquè no presenten cap morfema de persona, modo o temps i per tant no poden flexionar.

No obstant, el participi sí pot presentar morfemes de número i de gènere com havem vist en els temps verbals composts precedits d'un objecte directe en forma de pronom personal o en la veu passiva.

18.4.1. Infinitiu

Segons Fullana l'infinitiu “expressa l'estat o l'acció del verb d'una manera general, sense senyalar número ni persona” i s'utilisa per a enunciar els verbs. Aixina, hem parlat del verb *donar*, *témer*, *concloure*, *fregir*, *haver*, *ser* ... La vocal de les terminacions de l'infinitiu, dita vocal temàtica, classifica els verbs en tres grans grups:

- els verbs acabats en –ar (primer grup): *donar*, *parlar*, *estar*, *anar*...
- els verbs acabats en –er, –re, –r (segon grup): *témer*, *concloure*, *beure*, *dir*, *fer*, *dur*...
- els verbs acabats en –ir (tercer grup): *acodir*, *fregir*, *sentir*, *partir*...

Com hem pogut observar en els models verbals dels diferents grups, l'infinitiu pot ser simple (*donar*, *témer*...) i pot ser compost, formant-se en este últim cas en l'infinitiu del verb *haver* i el participi del verb que s'està conjugant: *haver donat*, *haver temut*... Este infinitiu compost s'utilisa sobretot en construccions perifràstiques:

D'haver sabut lo que anava a ocórrer no haguera anat.

L'infinitiu està considerat com substantiu verbal i com a tal podrà funcionar com a subjecte, atribut, complement del nom o de l'adjectiu, objecte directe, complement circumstancial...:

Dir-ho no fa mal a ningú. (subjecte)

L'alternativa és votar. (atribut)

He perdut la maquineta de fer punta. (complement del nom)

Els clients volien comprar. (objecte directe)

Ho parlarem en tornar. (complement circumstancial)

Com a substantiu trobem molts casos de plena lexicalisació de l'infinitiu permetent la flexió de número:

Sempre nos dona els dinars en les seues gràcies.

Els sers humans són com alguns animals.

L'actualisació dels verbs per mig de l'article definit és d'us general, especialment quan l'infinitiu va seguit d'una preposició o quan va precedit d'un possessiu:

El resplandir dels rajos de sol l'animava.

Només sentir el seu alenar al seu costat el fea feliç.

Davant d'infinitius, s'usa sempre l'article definit si l'infinitiu està prèviament lexicalisat com a substantiu:

Els cantars més valencians són les albaides i el cant d'estil

El malestar de la gent era comprensible

Me preocupa molt qué nos depararà el pervindre

A nivell normatiu, ha d'advertir-se que en alguns verps s'ha donat una evolució o tria històrica en les formes de l'infinitiu, partint en molts casos des d'una coexistència inicial de les dos formes en l'època dels clàssics. És el cas, per eixemple, de:

<i>ser</i>	(antic <i>ésser</i>)
<i>tindre</i>	(antic i dialectal <i>tenir</i>)
<i>vindre</i>	(antic i dialectal <i>venir</i>)
<i>valdre</i>	(antic <i>valer</i>)
<i>vore</i>	(antic <i>veure</i>)
<i>unflar</i>	(antic i dialectal <i>inflar</i>)
<i>cabre</i>	(antic <i>cabere</i>)
<i>defendre</i>	(antic i dialectal <i>defensar</i>)
<i>ofendre</i>	(antic i dialectal <i>ofensar</i>)
<i>paréixer</i>	(antic <i>parer</i> , usat hui només com a substantiu)
<i>soldre</i>	(antic <i>soler</i>)
<i>pondre</i>	(antic <i>ponre</i>)
<i>molde</i>	(antic <i>molre</i>)

Per ser les formes actuals valencianes s'ha d'utilitzar la primera forma (*ser, tindre, vindre...*) considerant-se la segona (*ésser, tenir, venir...*) arcaica i en algun cas hui dialectal en la llengua valenciana.

Entre les funcions de l'infinitiu trobem també la de formar part de nombroses perífrasis verbals: *anar a* + infinitiu, *posar-se a* + infinitiu, *arribar a* + infinitiu, *haver de* + infinitiu, *caldre* + infinitiu, etc.

Vaig a comprar, ara torne.

Nos posàrem a parlar i no nos gitàrem fins les tres.

El chiquet arribarà a ser algú important.

Has d'estudiar un poquet més.

Cal comprar arròs per al dinar.

Per a indicar una obligació de tipus general hem d'utilitzar l'imperatiu de segona persona del singular o el plural, segons el context, i no l'infinitiu:

<i>No fumen.</i>	en lloc de	<i>No fumar.</i>
<i>Alceu la mà per a parlar.</i>	en lloc de	<i>Alçar la mà per a parlar.</i>
<i>Toque a la porta.</i>	en lloc de	<i>Tocar a la porta.</i>

En tot cas se recomana l'ús de *vosté* o *vostés* per a este tipus de formulacions sempre que siga possible.

En cas de que l'obligació estiga introduïda per uns altres elements, sí podem utilitzar l'infinitiu. És el cas de la preposició *a*:

A dinar, que ya és hora.

Prohibit fumar.

És obligatori alçar la mà per a parlar.

S'aconsella cridar a la porta.

18.4.2. Gerundi

Esta forma no personal està considerada com a adverbi verbal, és dir, que en moltes oracions pot funcionar com a adverbi, sintàcticament complement circumstancial, que pot estar o no unit a l'element que complementen:

Sempre fas les coses corrent.

Els guanyadors, plorant de felicitat, besaren al venedor de loteria.

Anant aixina per la vida, acabarà malament.

Semànticament, el gerundi denota una acció imperfecta, inacabada, durativa:

Tornant a casa es trobaren en uns amics.

En este sentit pot indicar també que l'acció és simultànea a l'atra expressada en l'oració pero mentres una és imperfecta (*tornar*) l'atra es considera perfecta (*trobar-se en uns amics*). En cap cas es considerarà una acció conseqüència de l'atra, per tant és incorrecte utilitzar el gerundi per a referir-se al resultat o l'efecte derivat d'una acció:

Se cremà en l'oli i esclatà a plorar. (CORRECTE)

Se cremà en l'oli esclatant a plorar. (INCORRECTE)

La formació del gerundi es farà afegint la terminació *-ant* al radical dels verps del primer grup acabats en *-ar*; *-ent* als verps del segon grup acabats en *-er / -re / -r*; i *-int* als del tercer grup acabats en *-ir*. Els verps en els quals el radical acaba en *-u* (*caure, còure...*) esta vocal cau per a formar el gerundi. En ocasions eixa *-u-* es substituïx per una *-v-* en el gerundi:

traure > traent

caure > caent

còure > coent

beure > bevent

escriure > escrivint

viure > vivint

Per una atra banda, podem trobar certs verps del segon grup i algun atre del primer i tercer a on el gerundi patix –especialment, en el valencià central– una velarisació d'aparició moderna.

Esta velarisació se deu a l'analogia que fa el parlant en el radical de la primera persona del singular del present d'indicatiu i està més estesa en uns verps que en uns atres. En tot cas, hauria d'evitar-se en registres formals.

Estàndart

caent

collint

corrent

cosint

Dialectal

caiguent

cullguent

correguent

cusguent/cusquent

<i>creent</i>	<i>creguent</i>
<i>dient</i>	<i>diguent</i>
<i>dormint</i>	<i>dorguent</i>
<i>duent</i>	<i>duguent</i>
<i>eixint</i>	<i>ixquent</i>
<i>estant</i>	<i>estiguent/estaguent</i>
<i>havent</i>	<i>haguent</i>
<i>llegint</i>	<i>lloguent</i>
<i>morint</i>	<i>muiguent</i>
<i>obrint</i>	<i>obriguent</i>
<i>omplint</i>	<i>ompliguent</i>
<i>podent</i>	<i>poguent</i>
<i>renyint</i>	<i>rinyguent</i>
<i>rient</i>	<i>riguent</i>
<i>sent</i>	<i>siguent</i>
<i>tenint</i>	<i>tinguent</i>
<i>traent</i>	<i>traguent</i>
<i>valent</i>	<i>valguent</i>
<i>veent</i>	<i>veguent/vegent</i>
<i>venint</i>	<i>vinguent</i>

El gerundi presenta també un gerundi compost que se construeix en el gerundi del verb *haver* (*havent*) i el participi del verb que estem conjugant: *havent donat*, *havent temut*, *havent fregit*... El gerundi compost expressa una acció acabada anterior a la del verb de l'oració principal:

Havent raonat sobre el problema, prengueren una decisió.

Com l'infinitiu, el gerundi forma part de moltes perífrasis verbals que tindran un sentit duratiu com *estar* + gerundi, *vindre* + gerundi, *anar* + gerundi...

Estem jugant a les cartes.

Venien cantant en el coche.

Anem acabant la reunió que hem d'anar-nos-en.

18.4.3. Participi

El participi és u dels constituents dels temps composts, junt en el verb *haver*, o de la veu passiva i denotarà que l'acció expressada per ell està acabada o complida. Considerat com a adjectiu verbal, ha de concordar en gènere i número en el substantiu al qual es referix i podrà realitzar les funcions d'un adjectiu en una oració (atribut, complement del nom, complement predicatiu ...):

Els documents impresos no eren els correctes. (complement del nom)

Joan està dolgut. (atribut)

M'he sentit abandonada. (complement predicatiu)

Actuaren condicionats per la situació. (complement predicatiu)

Pot introduir una proposició que indique el modo, la causa o la circumstància de l'acció principal:

Silvia, enfrascada en la faena, no veu les hores passar.

Els científics, animats pel resultat de l'investigació, ho intentaren novament.

Establides les normes del joc, començaren a jugar.

Presenta, per tant, variació de gènere i número encara que en els temps composts la forma habitual és la de masculí singular.

Com ya s'ha dit, si la forma composta està precedida d'un pronom de complement d'objecte directe (*el, la, els, les*) el participi ha de concordar en gènere i número en aquell:

¿La teua camisa? L'he vista sobre la cadira.

Este fenomen propi del valencià afecta especialment a les formes femenines i s'escolta en menor freqüència en els plurals.

Els pantalons, els he llavats este matí. (estrany o poc habitual)

No hem d'oblidar que la caiguda de la *d* intervocàlica, que afecta especialment als participis de la primera conjugació (acabats en *-ada*), no es reflectix en l'escritura a pesar de que a nivell oral és preceptiva en valencià estàndart.

En la veu passiva el participi també concorda en gènere i en número en el subjecte pacient:

Els resultats electorals són interpretats pels analistes.

Semànticament, el participi té un valor perfectiu i per tant les accions que en ell s'expressen se consideren en general acabades. Si el participi va unit directament al substantiu indica que l'acció expressada per ell ya ha recaigut sobre este substantiu.

Una empresa estafada

Morfològicament, com a norma general direm que les desinències o terminacions pròpies del participi són:

1^r grup: *-at, -ada, -ats, -ades* *donat, donada, donats, donades*

2ⁿ grup: *-ut, -uda, -uts, -udes* *temut, temuda, temuts, temudes*

3^r grup: *-it, -ida, -its, -ides* *sentit, sentida, sentits, sentides*

Els verps velarisats del segon grup prenen una consonant velar en el participi: *calgut, naixcut*. Existix un gran número de participis irregulars en el segon i tercer grup les terminacions dels quals poden resumir-se com se presenta a continuació:

- verp *metre* i composts i verps acabats en *-endre* fan el participi en *-és, -esa, -esos, -eses*³: *remés, remesa, remesos, remeses; comprés, compresa, compresos, compreses*.
- verps acabats en *-andre* fan el participi en *-às, -asa, -asos, -ases*: *romàs, romasa, romasos, romases*.
- verps acabats en *-ondre* fan el participi en *-ost, -osta, -osts, -ostes*⁴: *propost, proposta, proposts, propostes*.

³ Excepte els verps *cerndre* i *vendre* que fan *cernut* i *venut*.

⁴ Excepte *fondre* i *tondre* que fan *fos* i *tos*.

- verps acabats en –ànyer fan el participi en –gut, –guda, –guts, –gudes: *pertanygut, pertanyguda, pertanyguts, pertanygudes*.
- verps acabats en –ényer fan el participi en –et, –eta, –ets, –etes⁵: *constret, constreta, constrets, constretes*.
- verps acabats en –oldre fan el participi en –olt, –olta, –olts, –oltes⁶: *mòlt⁷, mòlta, mòlts, mòltes*.

Els verps *tindre* i *vindre* prenen el radical arcaic *tenir* i *venir* per a formar el participi *tengut, tenguda, tenguts, tengudes* i *vengut, venguda, venguts, vengudes*.

El verp *còure* té dos participis referits cadascú d'ells als dos significats que pot tindre el verp: *cuit, cuïta, cuïts, cuïtes* (referit als aliments), *cogut, coguda, coguts, cogudes* (referit a les ferides).

El verp *prendre* i derivats presenta dos participis igualment correctes: el regular *prenent* i l'irregular pero més estès i clàssic *prenint*.

Unes atres excepcions del segon grup:

cloure: clos, closa, closos, closes

dir: dit, dita, dits, dites

escriure: escrit, escrita, escrits, escrites

fer: fet, feta, fets, fetes

riure: rist, rista, rists, ristes

traure: tret, treta, trets, tretes

viure: vixcut, vixcuda, vixcuts, vixcudes

vore: vist, vista, vists, vistes

En el tercer grup hi ha uns pocs verps que presenten dos formes per al participi i que, com en el cas del verp *tòrcer* del segon grup que dona *tòrt* i *torçut*, u d'ells s'ha especializat funcionant com a substantiu, be en la seua forma masculina o en la forma femenina. És el cas de *imprimir* que té un participi regular (*imprimit, imprimida, imprimits, imprimides*) i un irregular que s'ha substantivat (*imprés, impresa, impresos, impreses*) o d'*oferir*: *oferit, oferida, oferits, oferides / ofert, oferta, oferts, ofertes*.

Uns atres participis irregulars del tercer grup són:

cobrir: cobert, coberta, coberts, cobertes

morir: mort, morta, morts, mortes

obrir: obert, oberta, oberts, obertes

⁵ Excepte *fényer* que fa *fenygut*.

⁶ Excepte els verps *soldre, oldre* i *doldre* que fan *solgut, olgut* i *dolgut*.

⁷ El participi de *oldre* ha de dur accent diacrític (*mòlt*) per a distinguir-lo del quantitatiu *molt*. És també correcte *molgut, molguda, molguts, molgudes*.

18.5. MODELS DELS VERBS REGULARS

18.5.1. Model de la primera conjugació: DONAR

<i>Modo Indicatiu</i>		<i>Modo Subjuntiu</i>	
<i>PRESENT</i> done dones dona donem doneu donen	<i>PASSAT PRÒXIM</i> he donat has donat ha donat hem / havem donat heu / haveu donat han donat	<i>PRESENT</i> done dones done donem doneu donen	<i>PRET. PERFECTE</i> haja donat hages donat haja donat hajam donat hajau donat hagen donat
<i>PRET. IMPERFECTE</i> donava donaves donava donàvem donàveu donaven	<i>PRET. PLUSQUAMPERFEC.</i> havia donat havies donat havia donat haviem donat havíeu donat havien donat	<i>PRET. IMPERFECTE</i> donara donares donara donàrem donàreu donaren	<i>PRET. PLUSQUAMPERF.</i> haguera donat hagueres donat haguera donat haguérem donat haguéreu donat hagueren donat
<i>PRETÈRIT PERFECTE</i> doní donares donà donàrem donàreu donaren	<i>PRET. PERFECTE COMP.</i> haguí donat hagueres donat hagué donat haguérem donat haguéreu donat hagueren donat	<i>Modo Imperatiu</i>	
		<i>PRESENT</i> dona done donem doneu donen	
<i>FUTUR IMPERFECTE</i> donaré donaràs donarà donarem donareu donaran	<i>FUTUR PERFECTE</i> hauré donat hauràs donat haurà donat haurem donat haureu donat hauran donat	<i>Infinitiu</i>	
		<i>Simple</i> donar	<i>Compost</i> haver donat
		<i>Gerundi</i>	
<i>FUTUR HIPOTÈTIC</i> donaria donaries donaria donaríem donaríeu donarien	<i>FUT. HIPOTÈTIC COMPOST</i> hauria donat hauries donat hauria donat hauríem donat hauríeu donat haurien donat	<i>Simple</i> donant	<i>Compost</i> havent donat
		<i>Participi</i>	
		<i>Singular masculí</i> donat	<i>Plural masculí</i> donats
<i>PERFECTE PERIFRÀSTIC</i> vaig donar vares donar va donar vàrem donar vàreu donar varen donar		<i>Singular femení</i> donada	<i>Plural femení</i> donades

La variant antiga *dar* a dia de hui té en un us reduït a certes expressions i frases fetes (***Da-li això a ton germà; Da'm el pa; Més val un pren que dos te'n daré; ¿És dat o regalat?***) aixina com a manifestacions culturals de caràcter popular: cançons, nadalenques, etc. La llengua moderna ha substituït esta forma per *donar*.

Ha de tindre's en conte en esta primera conjugació els canvis ortogràfics que solen produir-se a l'hora de flexionar els verps, especialment als acabats en *-guar, -car, -quar, -cuar, -çar, -jar, -gar* o *-iar*. Alguns eixemples d'estos verps són *desaiguar, gemecar, liquar, promiscuar, traçar, gojar, nugar* o *iniciar*.

Eixemple:	<i>elles desaiguaven</i>	pero	<i>yo desaigiue</i>
	<i>nosatres traçàvem</i>	pero	<i>yo trací</i>
	<i>ell goja</i>	pero	<i>tu goges</i>

18.5.2. Models de la segona conjugació: TÉMER, CONCLOURE

18.5.2.1. TÉMER

Modo Indicatiu		Modo Subjuntiu	
PRESENT tem tems tem temem temeu temen	PASSAT PRÒXIM he temut has temut ha temut hem / havem temut heu / haveu temut han temut	PRESENT tema temes tema temam temau temen	PRET. PERFECTE haja temut hages temut haja temut hajam temut hajau temut hagen temut
PRET. IMPERFECTE temia temies temia temíem temíeu temien	PRET. PLUSQUAMPERFEC. havia temut havies temut havia temut haviem temut haviéu temut havien temut	PRET. IMPERFECTE temera temeres temera temérem teméreu temeren	PRET. PLUSQUAMPERF. haguera temut hagueres temut haguera temut haguérem temut haguéreu temut hagueren temut
PRETÈRIT PERFECTE temí temeres temé temérem teméreu temeren	PRET. PERFECTE COMP. haguí temut hagueres temut hagué temut haguérem temut haguéreu temut hagueren temut	Modo Imperatiu	
		PRESENT tem tema temam temau temen	
FUTUR IMPERFECTE temeré temeràs temerà temerem temereu temeran	FUTUR PERFECTE hauré temut hauràs temut haurà temut haurem temut haureu temut hauran temut	Infinitiu	
		Simple témer	Compost haver temut
		Gerundi	
		Simple tement	Compost havent temut
FUTUR HIPOTÈTIC temeria temeries temeria temeríem temeríeu temerien	FUT. HIPOTÈTIC COMPOST hauria temut hauries temut hauria temut hauríem temut hauríeu temut haurien temut	Participi	
		Singular masculí temut	Plural masculí temuts
		Singular femení temuda	Plural femení temudes
PERFECTE PERIFRÀSTIC vaig témer vares témer va témer vàrem témer vàreu témer varen témer			

18.5.2.2. CONCLOURE

<i>Modo Indicatiu</i>		<i>Modo Subjuntiu</i>	
<i>PRESENT</i> conclòc conclous conclou concloem concloeu conclouen	<i>PASSAT PRÒXIM</i> he conclòs has conclòs ha conclòs hem / havem conclòs heu / haveu conclòs han conclòs	<i>PRESENT</i> concloga conclagues concloga conclogam conclogau conclouen	<i>PRET. PERFECTE</i> haja conclòs hages conclòs haja conclòs hajam conclòs hajau conclòs hagen conclòs
<i>PRET. IMPERFECTE</i> concloïa concloïes concloïa concloïem concloïeu concloïen	<i>PRET. PLUSQUAMPERFEC.</i> havia conclòs havies conclòs havia conclòs haviem conclòs haviéu conclòs havién conclòs	<i>PRET. IMPERFECTE</i> conclouera concloueres conclouera conclouérem conclouéreu concloueren	<i>PRET. PLUSQUAMPERF.</i> haguera conclòs hagueres conclòs haguera conclòs haguérem conclòs haguéreu conclòs hagueren conclòs
<i>PRETÈRIT PERFECTE</i> conclouí concloueres concloué conclouérem conclouéreu concloueren	<i>PRET. PERFECTE COMP.</i> haguí conclòs hagueres conclòs hagué conclòs haguérem conclòs haguéreu conclòs hagueren conclòs	<i>Modo Imperatiu</i>	
		<i>PRESENT</i> conclou concloga conclogam conclogau conclouen	
<i>FUTUR IMPERFECTE</i> conclouré conclouràs conclourà conclourem concloureu conclouran	<i>FUTUR PERFECTE</i> hauré conclòs hauràs conclòs haurà conclòs haurem conclòs haureu conclòs hauran conclòs	<i>Infinitiu</i>	
		<i>Simple</i> concloure	<i>Compost</i> haver conclòs
		<i>Gerundi</i>	
		<i>Simple</i> concloent	<i>Compost</i> havent conclòs
<i>FUTUR HIPOTÈTIC</i> conclouria conclouries conclouria conclouríem conclouríeu conclourien	<i>FUT. HIPOTÈTIC COMPOST</i> hauria conclòs hauries conclòs hauria conclòs hauríem conclòs hauríeu conclòs haurien conclòs	<i>Participi</i>	
		<i>Singular masculí</i> conclòs	<i>Plural masculí</i> conclòs
		<i>Singular femení</i> concloua	<i>Plural femení</i> concloues
<i>PERFECTE PERIFRÀSTIC</i> vaig concloure vares concloure va concloure vàrem concloure vàreu concloure varen concloure			

S'ha de tindre en conte que, per analogia en el castellà, alguns verps pertanyents ad este grup tendixen a flexionar-se com si foren del tercer grup, de manera incorrecta. Entre uns atres: *batre*, *cloure*, *concebre*, *córrer*, *fondre*, *ometre*, *percebre*, *rompre* i tots els seus derivats (*abatre*, *combatre*, *debatre*, *incloure*, *recórrer*, *confondre*, *interrompre*, etc.). Per eixemple, per a *concloure* trobem les formes incoatives *concluïxc*, *concluïxes*, *concluïx...*; estes formes són coloquials i no adequades en un registre formal o lliterari, encara que estan molt esteses.

Per una atra banda, les variants *conclouem* i *concloueu*, pròpies de la parla coloquial, no són adequades per a l'us escrit. Per analogia en el present o el pretèrit perfecte simple, està estesa oralment la formació velarisada del gerundi, és dir, *conclouent*. Esta variant tampoc és adequada en un registre formal o lliterari.

Hem de recordar que encara que este verp seria el model del segon grup, el verp *corroure* fa el participi regular *corrogut*, *corroguda*, *corroguts*, *corrogudes*.

És d'especial menció el cas de *pondre* (inclòs en este grup de conjugació) i *posar*, els quals tenen significats diferents en llengua valenciana. El verp *pondre* s'utilisa per a referir-nos al pas del sol (posta del sol) i a la reproducció de les aus (posta de les aus). Seria incorrecte dir que "*les gallines *posen ous*"; hem de dir que "*les gallines ponen ous*". D'igual manera que "*el sol se *posa*" sino que "*el sol se pon*". Açò queda clar quan pensem en la "*posta de sol*" i no en la "**posada de sol*". Per al restant de sentits s'usa el verp *posar*.

Respecte a la derivació d'estos verps, en valencià a soles se construïxen verps derivats de *pondre* i no de *posar*. Aixina s'escriu *compoundre* i no **composar*, *expondre* i no **exposar*, *impondre* i no **imposar*, *supondre* i no **suposar*...

18.5.3. Models de la tercera conjugació: SENTIR, FREGIR, ACODIR

18.5.3.1. SENTIR

Modo Indicatiu		Modo Subjuntiu	
PRESENT sent sents sent sentim sentiu senten	PASSAT PRÒXIM he sentit has sentit ha sentit hem / havem sentit heu / haveu sentit han sentit	PRESENT senta sentes senta sentam / sentim sentau / sentiu senten	PRET. PERFECTE haja sentit hages sentit haja sentit hajam sentit hajau sentit hagen sentit
PRET. IMPERFECTE sentia senties sentia sentíem sentíeu sentien	PRET. PLUSQUAMPERFEC. havia sentit haviés sentit havia sentit haviém sentit haviéu sentit havien sentit	PRET. IMPERFECTE sentira sentires sentira sentírem sentíreu sentiren	PRET. PLUSQUAMPERF. haguera sentit hagueres sentit haguera sentit haguérem sentit haguéreu sentit hagueren sentit
PRETÈRIT PERFECTE sentí sentires sentí sentírem sentíreu sentiren	PRET. PERFECTE COMP. haguí sentit hagueres sentit hagué sentit haguérem sentit haguéreu sentit hagueren sentit	Modo Imperatiu	
		PRESENT sent senta sentam / sentim sentau / sentiu senten	
FUTUR IMPERFECTE sentiré sentiràs sentirà sentirem sentireu sentiran	FUTUR PERFECTE hauré sentit hauràs sentit haurà sentit haurem sentit haureu sentit hauran sentit	Infinitiu	
		Simple sentir	Compost haver sentit
		Gerundi	
FUTUR HIPOTÈTIC sentiria sentiries sentiria sentiríem sentiríeu sentirien	FUT. HIPOTÈTIC COMPOST hauria sentit hauries sentit hauria sentit hauríem sentit hauríeu sentit haurien sentit	Simple sentint	Compost havent sentit
		Participi	
		Singular masculí sentit	Plural masculí sentits
PERFECTE PERIFRÀSTIC vaig sentir vares sentir va sentir vàrem sentir vàreu sentir varen sentir		Singular femení sentida	Plural femení sentides

Les formes *sintam*, *sintau* són clàssiques, generals i també pròpies de la llengua estàndart tant per al present de subjuntiu com per a l'imperatiu.

La forma *senc* per a la primera persona del singular del present d'indicatiu, i les formes derivades d'esta per al present subjuntiu (*senga* / *senca*, *sengues* / *senques*...) són coloquials.

En el present trobem també les variants incoatives *sentixc*, *sentixes*, *sentix*, *sentixen* que, encara que en certa vitalitat, no són correctes. Igualment, en el present de subjuntiu les variants incoatives *sentixca*, *sentixques*, *sentixca*, etc.

18.5.3.2. FREGIR

<i>Modo Indicatiu</i>		<i>Modo Subjuntiu</i>	
<i>PRESENT</i> frigc friges frig fregim fregiu frogen	<i>PASSAT PRÒXIM</i> he fregit has fregit ha fregit hem / havem fregit heu / haveu fregit han fregit	<i>PRESENT</i> frigga friggues frigga friggam / fregim friggau / fregiu frigguen	<i>PRET. PERFECTE</i> haja fregit hages fregit haja fregit hajam fregit hajau fregit hagen fregit
<i>PRET. IMPERFECTE</i> fregia fregies fregia fregiem fregieü fregien	<i>PRET. PLUSQUAMPERFEC.</i> havia fregit havies fregit havia fregit haviem fregit haviëu fregit havien fregit	<i>PRET. IMPERFECTE</i> fregira fregires fregira fregirem fregireu fregiren	<i>PRET. PLUSQUAMPERF.</i> haguera fregit hagueres fregit haguera fregit haguërem fregit haguëreu fregit hagueren fregit
<i>PRETÈRIT PERFECTE</i> fregí fregires fregí fregírem fregíreu fregiren	<i>PRET. PERFECTE COMP.</i> haguí sentit hagueres sentit hagué sentit haguërem sentit haguëreu sentit hagueren sentit	<i>Modo Imperatiu</i>	
		<i>PRESENT</i> frig frigga friggam / fregim friggau / fregiu frigguen	
<i>FUTUR IMPERFECTE</i> fregiré fregiràs fregirà fregirem fregireu fregiran	<i>FUTUR PERFECTE</i> hauré fregit hauràs fregit haurà fregit haurem fregit haureu fregit hauran fregit	<i>Infinitiu</i>	
		<i>Simple</i> fregit	<i>Compost</i> haver fregit
		<i>Gerundi</i>	
<i>FUTUR HIPOTÈTIC</i> fregiria fregiries fregiria fregiriem fregirieu fregirien	<i>FUT. HIPOTÈTIC COMPOST</i> hauria fregit hauries fregit hauria fregit hauriëm fregit hauriëu fregit haurien fregit	<i>Simple</i> fregint	<i>Compost</i> havent fregit
		<i>Participi</i>	
		<i>Singular masculí</i> fregit	<i>Plural masculí</i> fregits
<i>PERFECTE PERIFRÀSTIC</i> vaig fregir vares fregir va fregir vàrem fregir vàreu fregir varen fregir		<i>Singular femení</i> fregida	<i>Plural femení</i> fregides

Fregir pertany a un grup de verps en conjugació pura, com *llegir, regir, corregir, afegir, fugir*, etc. La forma sense increment incoatiu és l'única forma pròpia del valencià, a on estos verps són purs.

No obstant, s'observa modernament en alguns parlants una tendència empobridora i forasterisant – més estesa en uns verps que en altres – que tendix a flexionar-los seguint el model incoatiu. Aixina, oïm en ocasions, en lloc de *frigc, lligen, afigga*, formes com *fregixc, llegixen, afegixca*, totes elles formes alienes que s'han d'evitar.

18.5.3.3. ACODIR

<i>Modo Indicatiu</i>		<i>Modo Subjuntiu</i>	
<i>PRESENT</i> acodixc acodixes acodix acodim acodiu acodixen	<i>PASSAT PRÒXIM</i> he acodit has acodit ha acodit hem / havem acodit heu / haveu acodit han acodit	<i>PRESENT</i> acodixca acodixques acodixca acodim acodiu acodixquen	<i>PRET. PERFECTE</i> haja acodit hages acodit haja acodit hajam acodit hajau acodit hagen acodit
<i>PRET. IMPERFECTE</i> acodia acodies acodia acodíem acodíeu acodien	<i>PRET. PLUSQUAMPERFEC.</i> havia acodit havies acodit havia acodit haviem acodit haviéu acodit havien acodit	<i>PRET. IMPERFECTE</i> acodira acodires acodira acodírem acodíreu acodiren	<i>PRET. PLUSQUAMPERF.</i> haguera acodit hagueres acodit haguera acodit haguérem acodit haguéreu acodit hagueren acodit
<i>PRETÈRIT PERFECTE</i> acodí acodires acodí acodírem acodíreu acodiren	<i>PRET. PERFECTE COMP.</i> haguí acodit hagueres acodit hagué acodit haguérem acodit haguéreu acodit hagueren acodit	<i>Modo Imperatiu</i>	
		<i>PRESENT</i> acodix acodixca acodim acodiu acodixquen	
<i>FUTUR IMPERFECTE</i> acodiré acodiràs acodirà acodirem acodireu acodiran	<i>FUTUR PERFECTE</i> hauré acodit hauràs acodit haurà acodit haurem acodit haureu acodit hauran acodit	<i>Infinitiu</i>	
		<i>Simple</i> acodir	<i>Compost</i> haver acodit
		<i>Gerundi</i>	
		<i>Simple</i> acodint	<i>Compost</i> havent acodit
<i>FUTUR HIPOTÈTIC</i> acodiria acodiries acodiria acodiríem acodiríeu acodirien	<i>FUT. HIPOTÈTIC COMPOST</i> hauria acodit hauries acodit hauria acodit hauríem acodit hauríeu acodit haurien acodit	<i>Participi</i>	
		<i>Singular masculí</i> acodit	<i>Plural masculí</i> acodits
		<i>Singular femení</i> acodida	<i>Plural femení</i> acodides
<i>PERFECTE PERIFRÀSTIC</i> vaig acodir vares acodir va acodir vàrem acodir vàreu acodir varen acodir			

En la llengua antiga es poden trobar, alternant en les formes actuals, unes atres com *pateixc*, *patesc*, *divideix*, *compleixen*, *compleixca*, *complexca*, etc. en les que apareixia una *e* intermija, i en ocasions una vacilant palatalisació de la *s* llatina en *x*, pròpia de l'evolució llingüística del valencià. Hui és una flexió inexistent en la parla valenciana; resulta estranya i aliena als parlants i no ha d'utilisar-se en cap cas.

Formes híbrides en *s*, com *patisc*, *patisquen*, etc., proposades per alguns autors contemporàneus, són alienes al valencià de qualsevol època i además induïxen a la pronunciació incorrecta de la *x*.

Hi ha alguns verps que flexionen tots els temps segons el model de *acodir* pero canvien el participi. És el cas, entre unes atres, de *cobrir*: *cobert*, *coberta*, *coberts*, *cobertes*; d'*oferir*, que seguix la norma general (*oferit*, *oferida*, *oferits*, *oferides*) i presenta les formes *ofert*, *oferta*, *oferts*, *ofertes*; o d'*imprimir*, que presenta també dos variants: *imprés*, *impresa*, *impresos*, *impreses* i *imprimit*, *imprimida*, *imprimits*, *imprimides*. En ocasions estos participis s'han especialisat i han arribat a substantivar-se donant les formes *una coberta*, *un imprés* o *unes ofertes*.

18.6. VARIETATS DIALECTALS, LOCALS I ARCAIQUES

18.6.1. Present d'indicatiu

i. En part del valencià septentrional la primera persona d'este temps en els verps de la primera conjugació canvia la desinència –e, general en tot el domini llingüístic valencià, per –o.

septentrional: <i>aplego</i>	estàndart: <i>aplegue</i>
<i>pujo</i>	<i>puge</i>
<i>canto</i>	<i>cante</i>

Esta característica no es produïx en tota l'àrea del valencià septentrional; només la trobem al nord de Lluçena, Atzeneta, Bell Lloc i Cabanes⁸.

Esta variació del radical se considera correcta per ad estos parlants en la primera conjugació, pero el seu us no és recomanable en un model de llengua estàndart, ya que per al restant d'usuaris de l'idioma valencià estes formes són desconegudes, además de no ser pròpies de la llengua clàssica.

En alguns casos, encara que de manera molt més minoritària, esta –o apareix també en alguns verps de la segona i tercera conjugacions, de manera desigual entre les diverses poblacions de la zona i en major freqüència en la franja fronterera en Catalunya.

dialectal: <i>mereixo / mereixco</i>	estàndart: <i>mereixc</i>
<i>ixo / ixco</i>	<i>ixc</i>
<i>sento</i>	<i>sent</i>
<i>tusso / tusgo</i>	<i>tusc</i>
<i>dormo / dòrmigo / dormixco</i>	<i>dorc</i>
<i>obro / òbrigo / obrixco</i>	<i>òbric</i>
<i>cullgo</i>	<i>cullc</i>

Estes formes són molt locals i conviuen en les formes clàssiques i generals, per lo que han d'evitar-se fòra dels àmbits orals, i no es consideren adequades en un registre formal o lliterari.

ii. Este mateix dialecte també modifica la vocal de la tercera persona del singular del present d'indicatiu (-a) per una –e. Esta variació, encara que documentada des d'antic, per ser pròpia només d'este dialecte no resulta adequada en un registre formal o lliterari que tinga un abast general valencià.

septentrional: <i>passe</i>	estàndart: <i>passa</i>
<i>menge</i>	<i>menja</i>

La variació s'estén a uns atres temps verbals, com el pretèrit imperfecte d'indicatiu, el condicional i el present i pretèrit imperfecte de subjuntiu :

septentrional: <i>anave</i>	estàndart: <i>anava</i>
<i>vorie</i>	<i>voría</i>
<i>tingue</i>	<i>tinga</i>
<i>passare</i>	<i>passara</i>

⁸ En les poblacions de L'Alcora, Lluçena i Les Useres, situades al sur de dita línia, la desinència és –a: *yo menja, yo pensa*. En Torreblanca i Traiguera, situades al nord, és –ec: *yo ménjec, yo pênsec*.

iii. Si bé la velarisació és un fenomen comú i general del valencià, en el valencià central és un fet especialment habitual. En este temps, concretament, ocorre en la primera i segona persona del plural d'alguns verps. Estes variants, d'aparició recent en l'història de la llengua i que conviuen en les formes clàssiques no velarissades, no són recomanables en un registre formal o lliterari.

central :	<i>diguem / digueu</i>	estàndart :	<i>diem / dieu</i>
	<i>atenguem / atengueu</i>		<i>atenem / ateneu</i>
	<i>beguem / begueu</i>		<i>bevem / beveu</i>
	<i>caiguem / caiguen</i>		<i>caem / caeu</i>
	<i>coneguem / coneguen</i>		<i>coneixem / coneixeu</i>
	<i>correguem / correguen</i>		<i>correm / correu</i>

iv. Els verps acabats en *-iar* estan patint en molts casos un desplaçament de l'accent que es pot observar especialment en el present de l'indicatiu:

tendència:	<i>yo est<u>u</u>die</i>	estàndart:	<i>yo est<u>i</u>die</i>
------------	--------------------------	------------	--------------------------

Hem de rebujar esta tendència que apunta ser causada per l'assimilació llingüística castellana (puix no es dona en uns atres verps sense equivalència directa en el castellà, com *yo ensomie*, *yo estalvie*) i mantindre en la mida de lo possible la fonètica i la prosòdia valenciana.

v. En algunes poblacions, principalment de l'Horta i de la Ribera (com ara Alzira, Meliana o Ribarroja, entre unes atres), alguns parlants usen les formes pròpies del present de subjuntiu en la primera i segona persona del plural del present d'indicatiu. Este fenomen, per una atra banda minoritari, s'ha de corregir en àmbits formals, puix además de no contar en cap tradició, provoca confusió entre els dos temps verbals:

central:	<i>digam</i>	estàndart:	<i>diem</i>
	<i>concebam</i>		<i>concebem</i>
	<i>conegau</i>		<i>coneixeu</i>
	<i>vejam</i>		<i>veem</i>

18.6.2. Pretèrit imperfecte d'indicatiu

i. Els verps *caure*, *traure*, *jaure* i *vore* presenten en les distintes comarques valencianes tres formes (*traure*: *trea*, *traïa*, *treya*; *vore*: *vea*, *veïa*, *veya*, etc.) per al pretèrit imperfecte d'indicatiu. La 1^a i la 2^a són les formes més vives i recomanables (*trea* i *traïa*). La 3^a (*treya*) és la forma antiga per al valencià i hui viva només en algunes localitats.

La segona forma és molt utilitzada: *yo veïa*, *yo traïa*, *yo caïa*, *yo jaïa*, i pot conviure en la primera: *yo vea*, *yo trea*, *yo quea*, *yo gea*. Acceptant les segones formes proposades, estos verps deixen de ser excepcions i segueixen la conjugació normal d'este temps com ara: *cloïa*, *cabia*, *batia*, *confonia*, *cosia*, *coïa*, *creïa*...

Respecte als verps *riure* i *dir*, les formes actuals són *ria*, *ries*, *ria*...; *dia*, *dies*, *dia*... i han substituït per complet les formes antigues *reya*, *reyes*, *reya*...; *deya*, *deyes*, *deya*...

ii. En el valencià septentrional els verps que en este temps incorporen a la desinència la consonant *v*, la perden en alguns parlars. Ad este fenomen hem d'afegir que la tendència de canviar la *-a* de l'acabament per una *-e* del present d'indicatiu s'estén també a l'imperfecte; en este cas tant en la primera com en la tercera persona del singular. No es considera propi del valencià estàndart.

septentrional:	<i>anae</i>	estàndart:	<i>anava</i>
	<i>funcionae</i>		<i>funcionava</i>
	<i>anotae</i>		<i>anotava</i>
	<i>frenae</i>		<i>frenava</i>

18.6.3. Pretèrit perfecte d'indicatiu

Totes les formes d'este temps (eix. *contí*) tenen major pes entre els parlants del dialecte central respecte a les del pretèrit perfecte perifràstic (eix. *vaig contar*). Abdós temps són correctes i normatius.

En qualsevol cas, en un model de llengua estàndart es preferixen les variants analítiques del pretèrit perfecte d'indicatiu respecte de les sintètiques perifràstiques; no perque siguen predominants en este dialecte sino perque contenen en major tradició lliterària que les segones.

18.6.4. Present de subjuntiu

i. En la primera i segona persones del plural dels verps de la segona conjugació i alguns de la tercera, les formes en *-am*, *-au*, (*tingam*, *vejau*, *escrigam*, *sapiau*, *cullgam*, *llogau*) són les clàssiques i més generalisades en valencià. Ademés estes formes, quan s'utilisen per a l'imperatiu, presenten la ventaja de resultar clarament exhortatives, per lo que són les pròpies de l'estàndart valencià.

En alguns verps, alternen en formes com *collim*, *llegim*, que són correctes en el modo subjuntiu, pero present la desventaha de que es poden confondre en les del present d'indicatiu.

En alguns parlars alternen també en unes atres formes en *-em*, *-eu* (*tinguem*, *vegeu*, *escriguem*, *sapieu*, *cullguem*, *lloguem*), que són coloquials.

ii. En algunes localitats dels Ports i el Maestrat, s'adopta la desinençia *-o* per ad alguna de les persones del present de subjuntiu, de forma barrejada en el paradigma general i en distinta fenomenologia segons la localitat. Les persones susceptibles de ser afectades en esta variant són la primera (*yo canto*), la segona (*tu cantos*) i la tercera del singular (*ell canto*), aixina com també la tercera del plural (*ells cànton*). Estos usos són purament locals i no han d'usar-se en la llengua estàndart.

18.6.5. Pretèrit imperfecte de subjuntiu

En una estreta franja del valencià septentrional canvien les desinençies generals *-ara*, *-era*, *-ira...* per les arcaiques *-às*, *-és*, *-ís...* Esta variació del radical és arcaica i queda restringida a usos molt locals. El seu us, per tant, no és acceptable en un model de llengua estàndart, ya que per al restant d'usuaris de la llengua valenciana estes formes són desconegudes i desaparegueren fa sigles de la llengua parlada.

dialectal:	<i>anàs, anasses, anàs, anàssem, anàsseu, anassen</i>
	<i>digués, diguesses, digués, diguéssem, diguésseu, diguessen</i>
	<i>partís, partisses, partís, partíssem, partísseu, partissen</i>
estàndart:	<i>anara, anares, anara, anàrem, anàreu, anaren</i>

diguera, digueres, diguera, diguérem, diguéreu, digueren
partira, partires, partira, partírem, partíreu, partiren

18.6.6. Infinitiu

i. Fonèticament en algunes poblacions del valencià septentrional es produïx una pèrdua de la *-r* etimològica final de l'infinitiu: **cantà* en lloc de *cantar*; **tossí* en lloc de *tossir*, **jugà* en lloc de *jugar*, etc.

Aixina mateix, la substitució de la *o* per *u* en l'infinitiu no es considera normativa: **acudir* en lloc de *acodir*, **cusir* en lloc de *cosir*, **cullir* en lloc de *collir*, etc.

ii. És també molt general la caiguda de la *-r-* en la primera sílaba del verb quan esta va seguida d'una altra sílaba en *-r-*: *perdre* [pédre], *deprendre* [depéndre]. Estes formes orals no passen al llenguatge escrit, puix la *r* sí que es pronuncia en el restant de formes, com *perts*, *perga*, *perdia*, *deprenem*, *deprengau*, *deprengueres*.

iii. En el valencià central, en certs infinitius s'afeg a voltes una *-r* no etimològica, fenomen este que, ademés de no generalisat, no es considera adequat en un registre formal o lliterari.

dialectal :	<i>vórer</i>	estàndart :	<i>vore</i>
	<i>càurer</i>		<i>caure</i>
	<i>tràurer</i>		<i>traure</i>
	<i>conclòurer</i>		<i>concloure</i>
	<i>créurer</i>		<i>creure</i>

iv. En determinades zones del valencià meridional, entre elles algunes poblacions de la Marina, existix una variant per a certs infinitius acabats en *-àixer* o *-éixer*. Estes variants coloquials no es consideren adequades en un registre formal o lliterari.

meridional:	<i>naixtre</i>	estàndart:	<i>nàixer</i>
	<i>coneixtre</i>		<i>conéixer</i>
	<i>mereixtre</i>		<i>meréixer</i>
	<i>pareixtre</i>		<i>paréixer</i>

Este mateix dialecte tendix a modificar el diftong *ou* en *au*, fenomen que no és adequat en un àmbit formal. Este fet ocorre principalment en la tercera persona del singular d'alguns temps.

meridional:	<i>plau</i>	estàndart:	<i>plou</i>
	<i>mau</i>		<i>mou</i>
	<i>cau</i>		<i>cou</i>

v. D'una altra banda, algunes poblacions compreses entre la Marina i l'Alacantí tendixen a perdre la *-r* final en l'infinitiu, sobretot quan va seguit de pronom. Este fenomen coloquial mai no s'ha de traslladar a l'escritura.

meridional:	<i>di-li-ho</i>	estàndart:	<i>dir-li-ho</i>
	<i>fe-li</i>		<i>fer-li</i>
	<i>ana-se'n</i>		<i>anar-se'n</i>
	<i>cau-te</i>		<i>caure't</i>

Ad açò se suma que, en anar l'infinitiu seguit del pronom neutre –ho, est es convertix oralment en –vo. Tampoc no s'ha de traslladar a l'escritura.

meridional:	<i>neteja-vo</i>	estàndart:	<i>netejar-ho</i>
	<i>compra-vo</i>		<i>comprar-ho</i>
	<i>di-vo</i>		<i>dir-ho</i>
	<i>tenyi-vo</i>		<i>tenyir-ho</i>

vi. La pèrdua fonètica de la *d* intervocàlica de les paraules acabades en –*ada*, –*ades* és correcta i característica del valencià general. Ara be, el valencià meridional l'estén al restant de paraules, entre elles els infinitius. Este fenomen no es considera propi d'un registre estàndart.

meridional:	<i>roar</i>	estàndart:	<i>rodar</i>
	<i>poer</i>		<i>poder</i>

vii. Hi ha un grup de verps de la segona conjugació que estan abandonant la flexió original de tipo velar per a fer-se segons un model incoatiu de la tercera conjugació, per influència de les formes castellanques corresponents. Els verps més afectats per este fenomen són els acabats en –cloure, –cebre, –fondre i –metre que tendixen a fer-se com a verps acabats en –cluir, –cebir, –fundir i –mitir. És dir, conjuguar *percibir* en lloc de *percebre*, *concluir* en lloc de *concloure*, *difundir* en lloc de *difondre* o *permitir* en lloc de *permetre*. Este fet no és acceptable en un llenguatge formal.

18.6.7. Gerundi

Tal com havem dit en el present d'indicatiu, en esta forma no personal (gerundi) existix una tendència a la velarisació, potser més intensa en el valencià central que en el restant del valencià. Estes variants velarisades hem de procurar evitar-les en els registres formals.

central :	<i>duguent</i>	estàndart :	<i>duent</i>
	<i>volguent</i>		<i>volent</i>
	<i>estaguent</i>		<i>estant</i>

18.7. LES PERÍFRASIS VERBALS

Les perífrasis verbals són una construcció composta per una forma no personal, que direm verp auxiliar, i una atra forma personal, o verp principal, que se considerarà tot com una unitat sintàctica. L'informació semàntica del verp serà donada pel verp principal que se presenta baix una forma no personal. L'informació gramatical de la construcció, és dir persona, número, temps, aspecte i modo, serà donada pel verp auxiliar.

Classificarem les perífrasis verbals segons utilisem un infinitiu, un gerundi o un participi com a verp principal. Dins de cada grup se poden distingir entre modals i aspectuals segons indiquen un valor relacionat en l'obligació, l'aproximació, la possibilitat, la provabilitat, la suposició, el dubte... o segons indiquen si l'acció té un caràcter ingressiu, incoatiu, perfectiu, duratiu, reiteratiu...

18.7.1. Perífrasis en infinitiu

A sovint construïdes en un verp de moviment (anar, passar, vindre, etc.) este sol perdre de manera total o parcial el seu significat lèxic.

i. Aspectuals

- De caràcter ingressiu, indiquen que l'acció va a iniciar-se de manera immediata:

<i>Anar a + infinitiu</i>	<i>Anava a vore't ara mateix.</i>
<i>Passar a + infinitiu</i>	<i>Passem a corregir els exercicis.</i>
<i>Estar a punt de + infinitiu</i>	<i>Estàvem a punt d'eixir.</i>
<i>Arrancar a + infinitiu</i>	<i>Arrancà a ploure quan pujàrem al coche.</i>

- De caràcter incoatiu, indiquen el moment d'inici d'una acció:

<i>Posar-se a + infinitiu</i>	<i>I llavors em posí a riure i no podia parar.</i>
<i>Mamprendre a + infinitiu</i>	<i>Mamprenguí a córrer al mateix temps que tu.</i>

- De caràcter perfectiu, indiquen que l'acció es considera acabada:

<i>Arribar a + infinitiu</i>	<i>Arribaran a apreciar-ho algun dia.</i>
<i>Acabar de + infinitiu</i>	<i>¡Si acabes de vore'!</i>

- De caràcter reiteratiu, indica una repetició de l'acció:

<i>Tornar a + infinitiu</i>	<i>Ya ha tornat a fer-ho.</i>
<i>Soldre + infinitiu</i>	<i>Solen dinar junts totes les setmanes.</i>

ii. Modals

- D'obligació, indica l'obligatorietat de l'acció ja siga de manera personal com de manera impersonal:

<i>Haver de + infinitiu</i>	<i>Hem d'actuar ràpidament.</i>
<i>Tindre de + infinitiu</i>	<i>Els fills tenen d'estar en sa mare.</i>
<i>Tindre que + infinitiu</i>	<i>Tenim que buscar una solució.</i>
<i>Tindre a + infinitiu</i>	<i>Esta vesprada teniu molt a revisar.</i>
<i>Deure + infinitiu</i>	<i>Deus estudiar més o suspendràs.</i>
<i>Caldre + infinitiu</i>	<i>Cal tornar pronte a casa.</i>
<i>Haver-se de + infinitiu</i> ⁹	<i>S'ha de fer alguna cosa.</i>

- D'autorització, indica la capacitat donada a algú per a fer alguna cosa:

<i>Poder + infinitiu</i>	<i>Pots dir lo que vullgues pero estàs castigat.</i>
--------------------------	--

- De suposició o creença, indica un càlcul aproximat o una deducció per confirmar:

<i>Deure de + infinitiu</i>	<i>Deuen de fer uns quinze graus a l'ombra.</i>
<i>Vindre a + infinitiu</i>	<i>Vindran a ser unes trenta persones.</i>

Existix una perífrasis d'obligació en el verb *caldre* que rig el modo subjuntiu i no l'infinitiu. Esta perífrasis, *caldre que + subjuntiu*, indica un deure personal, no general com en la perífrasis d'infinitiu:

¿Cal que vingam més pronte per a montar l'escenari?

Cal que estigues en casa a les onze per a cuidar de ton germà.

⁹ Les perífrasis *caldre + infinitiu* o *haver-se de + infinitiu* equivalen també a les expressions "ser menester", "ser precis", "tocar": *No cal fer açò, Toca fer açò, S'ha de fer açò, És precis fer açò*. Totes elles poden usar-se alternativament. La perífrasis *hi ha que + infinitiu* és un castellanisme i deu evitar-se en la llengua estàndart.

18.7.2. Perífrasis en participi

Donat el caràcter perfectiu d'esta forma no personal totes les perífrasis en participi tindran este valor i les accions expressades per mig d'elles se consideren en major o menor mida ya acabades.

<i>Estar + participi</i>	<i>Ya estan tancades les portes.</i>
<i>Tindre + participi</i>	<i>Tenien resolts els imprevists quan arribàrem.</i>
<i>Deixar + participi</i>	<i>Deixaré fet el dinar en anar-me'n.</i>
<i>Portar + participi</i>	<i>Porta invertits més de tres mil euros en bossa.</i>
<i>Quedar + participi</i>	<i>Queden inaugurats els CXX Jocs Florals.</i>

És important destacar la concordança que s'ha de fer entre el participi i el complement directe que l'acompanya.

18.7.3. Perífrasis en gerundi.

- De caràcter duratiu, indiquen que l'acció està en desenvolupament:

<i>Estar + gerundi</i>	<i>Estan dormint des de les huit de la vesprada.</i>
<i>Vindre + gerundi</i>	<i>Vinc pensant en això tot el viage.</i>
<i>Anar + gerundi</i>	<i>Anava dient de tot pel carrer.</i>

18.8. CONJUGACIÓ DELS PRINCIPALS VERBS IRREGULARS

Un verb irregular és aquell que modifica la raïl, la vocal temàtica i/o les terminacions durant la seua flexió, no seguint els models del grup al qual pertanyent.

Dins d'estos grups de verbs no tindrem en conte aquelles modificacions determinades per les normes ortogràfiques com les nomenades en el primer grup a on l'alternança de la vocal temàtica en les terminacions provoca canvis de grafia en l'escriptura:

infinitiu	<i>menjar</i>
present	<i>yo minge</i>
imperfecte	<i>yo menjava</i>
pretèrit perfecte simple	<i>yo mengí</i>

Tindrem en conte, per tant, aquelles variacions que se donen en el radical, les terminacions o en abdos constituents morfològics.

18.8.1. VERP SER

<i>Modo Indicatiu</i>		<i>Modo Subjuntiu</i>	
<i>PRESENT</i> soc eres és som sou són	<i>PASSAT PRÒXIM</i> he segut has segut ha segut hem / havem segut heu / haveu segut han segut	<i>PRESENT</i> siga sigues siga sigam sigau siguen	<i>PRET. PERFECTE</i> haja segut hages segut haja segut hajam segut hajau segut hagen segut
<i>PRET. IMPERFECTE</i> era eres era érem éreu eren	<i>PRET. PLUSQUAMPERFEC.</i> havia segut havies segut havia segut haviem segut haviéu segut havien segut	<i>PRET. IMPERFECTE</i> fora fores fora fórem fóreu foren	<i>PRET. PLUSQUAMPERF.</i> haguera segut hagueres segut haguera segut haguérem segut haguéreu segut hagueren segut
<i>PRETÈRIT PERFECTE</i> fon fores fon fórem fóreu foren	<i>PRET. PERFECTE COMP.</i> haguí segut hagueres segut hagué segut haguérem segut haguéreu segut hagueren segut	<i>Modo Imperatiu</i>	
		<i>PRESENT</i> sigues siga sigam sigau siguen	
<i>FUTUR IMPERFECTE</i> seré seràs serà serem sereu seran	<i>FUTUR PERFECTE</i> hauré segut hauràs segut haurà segut haurem segut haureu segut hauran segut	<i>Infinitiu</i>	
		<i>Simple</i> ser	<i>Compost</i> haver segut
		<i>Gerundi</i>	
<i>FUTUR HIPOTÈTIC</i> seria series seria seríem seríeu serien	<i>FUT. HIPOTÈTIC COMPOST</i> hauria segut hauries segut hauria segut hauríem segut hauríeu segut haurien segut	<i>Simple</i> sent	<i>Compost</i> havent segut
		<i>Participi</i>	
		<i>Singular masculí</i> segut	<i>Plural masculí</i> seguts
<i>PERFECTE PERIFRÀSTIC</i> vaig ser vares ser va ser vàrem ser vàreu ser varen ser		<i>Singular femení</i> seguda	<i>Plural femení</i> segudes

Com ya s'ha dit, *ser* és el verb auxiliar utilitzat per a la construcció de la veu passiva i les construccions atributives:

L'alumne fon interpel·lat pel professor.

La primavera és la primera estació de l'any.

Les formes velarisades del pretèrit perfecte d'indicatiu (*siguí, sigueres, sigué, etc.*) i les del subjuntiu (*siguera, sigueres, siguera, etc.*) que s'ouen en ocasions, no són gens recomanables en un registre formal o lliterari. Com havem vist en l'apartat dedicat al gerundi, les variants col·loquials *siguent* i *seguent* tampoc són adequades en un registre formal o lliterari, aixina com tampoc les variants del participi *sigut, siguda, siguts, sigudes* que es donen per debilitament vocàlic de *e* en *i*.

Se li dona un cert valor condicional a la forma del subjuntiu *fora* en construccions com *fora cas que* o *fora bo que*:

*Tornem pront, no **fora** cas que els teus pares ya estiguen allí.*

En la llengua antiga s'utilisava per a la segona persona del singular del present d'indicatiu la forma *tu est*, en lloc de l'actual *tu eres*. Només s'ampra en llenguatge poètic.

Igualment, en la llengua antiga s'utilisava la forma *fui* per a la primera persona del singular del pretèrit perfecte d'indicatiu, i la forma *fonc* (junt a la clàssica i actual *fon*) per a la tercera persona del singular.

La forma antiga *sia*, de primera i tercera persona del singular en el present de subjuntiu, és arcaica i hui no es considera tampoc normativa.

18.8.2. VERP ANAR

<i>Modo Indicatiu</i>		<i>Modo Subjuntiu</i>	
<i>PRESENT</i> vaig vas va anem aneu van	<i>PASSAT PRÒXIM</i> he anat has anat ha anat hem / havem anat heu / haveu anat han anat	<i>PRESENT</i> vaja vages vaja anem aneu vagen	<i>PRET.PERFECTE</i> haja anat hages anat haja anat hajam anat hajau anat hagen anat
<i>PRET. IMPERFECTE</i> anava anaves anava anàvem anàveu anaven	<i>PRET. PLUSQUAMPERFEC.</i> havia anat havies anat havia anat haviem anat haviu anat havien anat	<i>PRET. IMPERFECTE</i> anara anares anara anàrem anàreu anaren	<i>PRET. PLUSQUAMPERF.</i> haguera anat hagueres anat haguera anat haguérem anat haguéreu anat hagueren anat
<i>PRETÈRIT PERFECTE</i> aní anares anà anàrem anàreu anaren	<i>PRET. PERFECTE COMP.</i> haguí anat hagueres anat hagué anat haguérem anat haguéreu anat hagueren anat	<i>Modo Imperatiu</i>	
		<i>PRESENT</i> ves vaja anem aneu vagen	
<i>FUTUR IMPERFECTE</i> aniré aniràs anirà anirem anireu aniran	<i>FUTUR PERFECTE</i> hauré anat hauràs anat haurà anat haurem anat haureu anat hauran anat	<i>Infinitiu</i>	
		<i>Simple</i> anar	<i>Compost</i> haver anat
		<i>Gerundi</i>	
		<i>Simple</i> anant	<i>Compost</i> havent anat
<i>FUTUR HIPOTÈTIC</i> aniria aniries aniria aniríem aniríeu anirien	<i>FUT. HIPOTÈTIC COMPOST</i> hauria anat hauries anat hauria anat hauríem anat hauríeu anat haurien anat	<i>Participi</i>	
		<i>Singular masculí</i> anat	<i>Plural masculí</i> anats
		<i>Singular femení</i> anada	<i>Plural femení</i> anades
<i>PERFECTE PERIFRÀSTIC</i> vaig anar vares anar va anar vàrem anar vàreu anar varen anar			

Com ya s'ha dit anteriorment, se tracta d'un verp auxiliar que s'utilisa per a la formació del pretèrit perfecte perifràstic del restant de verps. A banda de les formes que hem donat com a generals per ad este temps (*vaig, vares, va, vàrem, vàreu, varen*) també són vàlides, encara que menys recomanables, les formes apocopades locals *vas, vam, vau, van*.

En algunes zones del valencià septentrional estan vives les formes velarisades *aniguera, anigueres, aniguera, aniguérem, aniguéreu, anigueren*, pero no són adequades en un registre formal o lliterari.

18.8.3. VERP ESTAR

<i>Modo Indicatiu</i>		<i>Modo Subjuntiu</i>	
<i>PRESENT</i> estic estàs està estem esteu estan	<i>PASSAT PRÒXIM</i> he estat has estat ha estat hem / havem estat heu / haveu estat han estat	<i>PRESENT</i> estiga estigues estiga estigam estigau estiguen	<i>PRET. PERFECTE</i> haja estat hages estat haja estat hajam estat hajau estat hagen estat
<i>PRET. IMPERFECTE</i> estava estaves estava estàvem estàveu estaven	<i>PRET. PLUSQUAMPERFEC.</i> havia estat havies estat havia estat haviem estat havíeu estat havien estat	<i>PRET. IMPERFECTE</i> estiguera estigueres estiguera estiguérem estiguéreu estiguieren	<i>PRET. PLUSQUAMPERF.</i> haguera estat hagueres estat haguera estat haguérem estat haguéreu estat hagueren estat
<i>PRETÈRIT PERFECTE</i> estiguí estigueres estigué estiguérem estiguéreu estiguieren	<i>PRET. PERFECTE COMP.</i> haguí estat hagueres estat hagué estat haguérem estat haguéreu estat hagueren estat	<i>Modo Imperatiu</i>	
		<i>PRESENT</i> estigues / està estiga estigam estigau estiguen	
<i>FUTUR IMPERFECTE</i> estaré estaràs estarà estarem estareu estaran	<i>FUTUR PERFECTE</i> hauré estat hauràs estat haurà estat haurem estat haureu estat hauran estat	<i>Infinitiu</i>	
		<i>Simple</i> estar	<i>Compost</i> haver estat
		<i>Gerundi</i>	
		<i>Simple</i> estant	<i>Compost</i> havent estat
<i>FUTUR HIPOTÈTIC</i> estaria estaries estaria estariem estariéu estarien	<i>FUT. HIPOTÈTIC COMPOST</i> hauria estat hauries estat hauria estat hauríem estat hauríeu estat haurien estat	<i>Participi</i>	
		<i>Singular masculí</i> estat	<i>Plural masculí</i> estats
		<i>Singular femení</i> estada	<i>Plural femení</i> estades
<i>PERFECTE PERIFRÀSTIC</i> vaig estar vares estar va estar vàrem estar vàreu estar varen estar			

El verb *estar* és un verb auxiliar que s'utilisa per a la construcció passiva i en les construccions atributives:

Estem convocats demà a manifestar-nos.

Jaume està cansat de tota esta història.

La forma de segona persona de l'imperatiu, si apareix en un pronom enclític pren la forma modificada *està*: diem *està-te quiet* i no *estigues-te quiet*.

S'ha de recordar que la forma velarisada del gerundi (*estiguent*), encara que viva, no és pròpia del valencià estàndart. Són també coloquials les formes *estaguera*, *estagueres...*, pròpies del valencià central.

18.8.4. VERP TINDRE

<i>Modo Indicatiu</i>		<i>Modo Subjuntiu</i>	
<i>PRESENT</i> tinc tens té tenim teniu tenen	<i>PASSAT PRÒXIM</i> he tingut has tingut ha tingut hem / havem tingut heu / haveu tingut han tingut	<i>PRESENT</i> tinga tingues tinga tingam tingau tinguen	<i>PRET. PERFECTE</i> haja tingut hages tingut haja tingut hajam tingut hajau tingut hagen tingut
<i>PRET. IMPERFECTE</i> tenia tenies tenia teníem teníeu tenien	<i>PRET. PLUSQUAMPERFEC.</i> havia tingut havies tingut havia tingut haviem tingut haviéu tingut havien tingut	<i>PRET. IMPERFECTE</i> tinguera tingueres tinguera tinguérem tinguéreu tingueren	<i>PRET. PLUSQUAMPERF.</i> haguera tingut hagueres tingut haguera tingut haguérem tingut haguéreu tingut hagueren tingut
<i>PRETÈRIT PERFECTE</i> tinguí tingueres tingué tinguérem tinguéreu tingueren	<i>PRET. PERFECTE COMP.</i> haguí tingut hagueres tingut hagué tingut haguérem tingut haguéreu tingut hagueren tingut	<i>Modo Imperatiu</i>	
		<i>PRESENT</i> tin tinga tingam tingau tinguen	
<i>FUTUR IMPERFECTE</i> tindré tindràs tindrà tindrem tindreu tindran	<i>FUTUR PERFECTE</i> hauré tingut hauràs tingut haurà tingut haurem tingut haureu tingut hauran tingut	<i>Infinitiu</i>	
		<i>Simple</i> tindre	<i>Compost</i> haver tingut
		<i>Gerundi</i>	
		<i>Simple</i> tenint	<i>Compost</i> havent tingut
<i>FUTUR HIPOTÈTIC</i> tindria tindries tindria tindríem tindríeu tindrien	<i>FUT. HIPOTÈTIC COMPOST</i> hauria tingut hauries tingut hauria tingut hauríem tingut hauríeu tingut haurien tingut	<i>Participi</i>	
		<i>Singular masculí</i> tingut / tengut	<i>Plural masculí</i> tinguts / tenguts
		<i>Singular femení</i> tinguda / tenguda	<i>Plural femení</i> tingudes / tengudes
<i>PERFECTE PERIFRÀSTIC</i> vaig tindre vares tindre va tindre vàrem tindre vàreu tindre varen tindre			

La forma antiga *tenir* actualment és un arcaisme, encara que es conserva com a forma viva en el valencià del Baix Vinalopó i en alguns punts de la Marina, especialment en construccions pronominals: *tenir-ho*.

Per una altra banda s'ha de recordar que la variant velarizada *tinguent* és coloquial i no es considera adequada en un registre formal o lliterari.

Les variants del particip *tengut/-ts*, *tenguda/-des* són clàssiques i àmpliament esteses en valencià.

18.8.5. VERB VINDRE

<i>Modo Indicatiu</i>		<i>Modo Subjuntiu</i>	
<i>PRESENT</i> vinc vas va venim veniü venen	<i>PASSAT PRÒXIM</i> he vingut has vingut ha vingut hem / havem vingut heu / haveu vingut han vingut	<i>PRESENT</i> vinga vingues vinga vingam vingau vinguen	<i>PRET. PERFECTE</i> haja vingut hages vingut haja vingut hajam vingut hajau vingut hagen vingut
<i>PRET. IMPERFECTE</i> venia venies venia veníem veníeu venien	<i>PRET. PLUSQUAMPERFEC.</i> havia vingut havies vingut havia vingut havíem vingut havíeu vingut havien vingut	<i>PRET. IMPERFECTE</i> vinguera vingueres vinguera vinguérem vinguéreu vingueren	<i>PRET. PLUSQUAMPERF.</i> haguera vingut hagueres vingut haguera vingut haguérem vingut haguéreu vingut hagueren vingut
<i>PRETÈRIT PERFECTE</i> vinguí vingueres vingué vinguérem vinguéreu vingueren	<i>PRET. PERFECTE COMP.</i> haguí vingut hagueres vingut hagué vingut haguérem vingut haguéreu vingut hagueren vingut	<i>Modo Imperatiu</i>	
		<i>PRESENT</i> vine vinga vingam vingau vinguen	
<i>FUTUR IMPERFECTE</i> vindré vindràs vindrà vindrem vindreu vindran	<i>FUTUR PERFECTE</i> hauré vingut hauràs vingut haurà vingut haurem vingut haureu vingut hauran vingut	<i>Infinitiu</i>	
		<i>Simple</i> vindre	<i>Compost</i> haver vingut
		<i>Gerundi</i>	
		<i>Simple</i> venint	<i>Compost</i> havent vingut
<i>FUTUR HIPOTÈTIC</i> vindria vindries vindria vindríem vindríeu vindrien	<i>FUT. HIPOTÈTIC COMPOST</i> hauria vingut hauries vingut hauria vingut hauríem vingut hauríeu vingut haurien vingut	<i>Participi</i>	
		<i>Singular masculí</i> vingut / vengut	<i>Plural masculí</i> vinguts / venguts
		<i>Singular femení</i> vinguda / venguda	<i>Plural femení</i> vingudes / vengudes
<i>PERFECTE PERIFRÀSTIC</i> vaig vindre vares vindre va vindre vàrem vindre vàreu vindre varen vindre			

L'infinitiu *venir* hui és un arcaisme , encara que es conserva com a forma viva en el valencià del Baix Vinalopó, especialment en construccions pronominals: *venir-te'n*.

Este verb té també un gerundi velarisat, *vinguent*, que encara que està viu és coloquial i no es considera adequat en un registre formal o lliterari.

Les formes del participi *vengut/-ts*, *venguda/-des* són clàssiques i àmpliament esteses en valencià.

18.8.6. VERP CALDRE

<i>Modo Indicatiu</i>		<i>Modo Subjuntiu</i>	
<i>PRESENT</i> ∅ ∅ cal ∅ ∅ calen	<i>PASSAT PRÒXIM</i> ∅ ∅ ha calgut ∅ ∅ han calgut	<i>PRESENT</i> ∅ ∅ calga ∅ ∅ calguen	<i>PRET. PERFECTE</i> ∅ ∅ haja calgut ∅ ∅ hagen calgut
<i>PRET. IMPERFECTE</i> ∅ ∅ calia ∅ ∅ calien	<i>PRET. PLUSQUAMPERFEC.</i> ∅ ∅ havia calgut ∅ ∅ havien calgut	<i>PRET. IMPERFECTE</i> ∅ ∅ calguera ∅ ∅ calgueren	<i>PRET. PLUSQUAMPERF.</i> ∅ ∅ haguera calgut ∅ ∅ hagueren calgut
<i>PRETÈRIT PERFECTE</i> ∅ ∅ calgué ∅ ∅ calgueren	<i>PRET. PERFECTE COMP.</i> ∅ ∅ hagué calgut ∅ ∅ hagueren calgut	<i>Modo Imperatiu</i>	
		<i>PRESENT</i> ∅	
<i>FUTUR IMPERFECTE</i> ∅ ∅ caldrà ∅ ∅ caldran	<i>FUTUR PERFECTE</i> ∅ ∅ haurà calgut ∅ ∅ hauran calgut	<i>Infinitiu</i>	
		<i>Simple caldre</i>	<i>Compost haver calgut</i>
		<i>Gerundi</i>	
		<i>Simple calent</i>	<i>Compost havent calgut</i>
<i>FUTUR HIPOTÈTIC</i> ∅ ∅ caldria ∅ ∅ caldrien	<i>FUT. HIPOTÈTIC COMPOST</i> ∅ ∅ hauria calgut ∅ ∅ haurien calgut	<i>Participi</i>	
		<i>Singular masculí calgut</i>	<i>Plural masculí calguts</i>
		<i>Singular femení calguda</i>	<i>Plural femení calgudes</i>
<i>PERFECTE PERIFRÀSTIC</i> ∅ ∅ va caldre ∅ ∅ varen caldre			

El verb *caldre* és un verb defectiu, açò és, que no té tots els temps, modes o persones. En este cas únicament presenta les terceres persones del singular i del plural i no fa us de l'imperatiu. Encara que normalment s'utilisa precedit de l'adverbi de negació *no*, pot aparéixer també aïlladament:

No cal que vingau tan pronte.

Cal estudiar tots els dies per a aprovar.

La variant velarisada del gerundi *calguent* no és adequada en un registre formal o lliterari.

18.8.7. VERP FER

<i>Modo Indicatiu</i>		<i>Modo Subjuntiu</i>	
<i>PRESENT</i> faç / faig fas fa fem feu fan	<i>PASSAT PRÒXIM</i> he fet has fet ha fet hem / havem fet heu / haveu fet han fet	<i>PRESENT</i> faça faces faça fem feu facen	<i>PRET. PERFECTE</i> haja fet hages fet haja fet hajam fet hajau fet hagen fet
<i>PRET. IMPERFECTE</i> fea fees fea féem féeu feen	<i>PRET. PLUSQUAMPERFEC.</i> havia fet havies fet havia fet haviem fet haviéu fet havien fet	<i>PRET. IMPERFECTE</i> fera feres fera férem féreu feren	<i>PRET. PLUSQUAMPERF.</i> haguera fet hagueres fet haguera fet haguérem fet haguéreu fet hagueren fet
<i>PRETÈRIT PERFECTE</i> fiu feres feu férem féreu feren	<i>PRET. PERFECTE COMP.</i> haguí fet hagueres fet hagué fet haguérem fet haguéreu fet hagueren fet	<i>Modo Imperatiu</i>	
		<i>PRESENT</i> fes faça fem feu facen	
<i>FUTUR IMPERFECTE</i> faré faràs farà farem fareu faran	<i>FUTUR PERFECTE</i> hauré fet hauràs fet haurà fet haurem fet haureu fet hauran fet	<i>Infinitiu</i>	
		<i>Simple</i> fer	<i>Compost</i> haver fet
		<i>Gerundi</i>	
		<i>Simple</i> fent	<i>Compost</i> havent fet
<i>FUTUR HIPOTÈTIC</i> faria faries faria fariem fariéu farien	<i>FUT. HIPOTÈTIC COMPOST</i> hauria fet hauries fet hauria fet hauriem fet hauriéu fet haurien fet	<i>Participi</i>	
		<i>Singular masculí</i> fet	<i>Plural masculí</i> fets
		<i>Singular femení</i> feta	<i>Plural femení</i> fetes
<i>PERFECTE PERIFRÀSTIC</i> vaig fer vares fer va fer vàrem fer vàreu fer varen fer			

En imperfecte d'indicatiu, les variants antigues *feya*, *feyes*, *feya*, *féyem*, *féyeu*, *feyen*, també són correctes (encara que menys recomanables), aixina com les formes clàssiques *façam*, *façau* per a la primera i segona persones del plural del present de subjuntiu.

18.8.8. VERP VORE

<i>Modo Indicatiu</i>		<i>Modo Subjuntiu</i>	
<i>PRESENT</i> veig veus veu veem veeu veuen	<i>PASSAT PRÒXIM</i> he vist has vist ha vist hem / havem vist heu / haveu vist han vist	<i>PRESENT</i> veja veges veja vejam vejau vegen	<i>PRET. PERFECTE</i> haja vist hages vist haja vist hajam vist hajau vist hagen vist
<i>PRET. IMPERFECTE</i> vea / veïa vees / veïes vea / veïa véem / veïem véeu / veïeu veen / veïen	<i>PRET. PLUSQUAMPERFEC.</i> havia vist havies vist havia vist haviem vist haviéu vist havien vist	<i>PRET. IMPERFECTE</i> vera veres vera vérem véreu veren	<i>PRET. PLUSQUAMPERF.</i> haguera vist hagueres vist haguera vist haguérem vist haguéreu vist hagueren vist
<i>PRETÈRIT PERFECTE</i> viu veres veu vérem véreu veren	<i>PRET. PERFECTE COMP.</i> haguí vist hagueres vist hagué vist haguérem vist haguéreu vist hagueren vist	<i>Modo Imperatiu</i>	
		<i>PRESENT</i> veges veja vejam vejau vegen	
<i>FUTUR IMPERFECTE</i> voré voràs vorà vorem voreu voran	<i>FUTUR PERFECTE</i> hauré vist hauràs vist haurà vist haurem vist haureu vist hauran vist	<i>Infinitiu</i>	
		<i>Simple vore</i>	<i>Compost haver vist</i>
		<i>Gerundi</i>	
		<i>Simple veent</i>	<i>Compost havent vist</i>
<i>FUTUR HIPOTÈTIC</i> voria vories voria voríem voríeu vorien	<i>FUT. HIPOTÈTIC COMPOST</i> hauria vist hauries vist hauria vist hauríem vist hauríeu vist haurien vist	<i>Participi</i>	
		<i>Singular masculí</i> vist	<i>Plural masculí</i> vists
		<i>Singular femení</i> vista	<i>Plural femení</i> vistes
<i>PERFECTE PERIFRÀSTIC</i> vaig vore vares vore va vore vàrem vore vàreu vore varen vore			

Per a l'imperfecte d'indicatiu existixen també les variants antigues *veya*, *veyes*, *veya*, *véyem*, *véyeu*, *veyen*, que s'admeten pero són menys recomanables.

En este verp la velarisació dels temps està més avançada i estesa. Podem trobar convivint, junt a les formes no velarisades pròpies de l'estàndart, les variants velarisades de l'imperfecte de subjuntiu (*veguera*, *vegueres*, *veguera*, *veguérem*, *veguéreu*, *vegueren*) i del perfecte simple (*veguí*, *vegueres*, *vegué*, *veguérem*, *veguéreu*, *vegueren*). Estes formes velarisades no són gens recomanables en un registre formal o lliterari.

En la zona de la Ribera i la Safor està molt estesa la forma *vec* per a la primera persona del singular del present d'indicatiu, i per analogia s'han creat en el present de subjuntiu les formes *vega*, *vegues*, *vega*... Estes formes són dialectals i tampoc se consideren correctes en un registre formal.

La variant velarisada del gerundi, *veguent*, és coloquial i no es considera adequada en un registre formal o lliterari.

La forma *veure* de l'infinitiu, arcaica i pròpia d'un llenguatge migeval, s'ha substituït modernament per *vore*, per lo que no deu usar-se.

18.8.9 VERP DIR

<i>Modo Indicatiu</i>		<i>Modo Subjuntiu</i>	
<i>PRESENT</i> dic dius diu diem dieu diuen	<i>PASSAT PRÒXIM</i> he dit has dit ha dit hem / havem dit heu / haveu dit han dit	<i>PRESENT</i> diga digues diga digam digau diguen	<i>PRET. PERFECTE</i> haja dit hages dit haja dit hajam dit hajau dit hagen dit
<i>PRET. IMPERFECTE</i> dia dies dia dïem dïeu dien	<i>PRET. PLUSQUAMPERFEC.</i> havia dit havies dit havia dit haviem dit haviu dit haviu dit	<i>PRET. IMPERFECTE</i> diguera digueres diguera diguérem diguéreu digueren	<i>PRET. PLUSQUAMPERF.</i> haguera dit hagueres dit haguera dit haguérem dit haguéreu dit hagueren dit
<i>PRETÈRIT PERFECTE</i> diguí digueres digué diguérem diguéreu digueren	<i>PRET. PERFECTE COMP.</i> haguí dit hagueres dit hagué dit haguérem dit haguéreu dit hagueren dit	<i>Modo Imperatiu</i>	
		<i>PRESENT</i> digues / dis diga digam digau diguen	
<i>FUTUR IMPERFECTE</i> diré diràs dirà direm direu diran	<i>FUTUR PERFECTE</i> hauré dit hauràs dit haurà dit haurem dit haureu dit hauran dit	<i>Infinitiu</i>	
		<i>Simple</i> dir	<i>Compost</i> haver dit
		<i>Gerundi</i>	
		<i>Simple</i> dient	<i>Compost</i> havent dit
<i>FUTUR HIPOTÈTIC</i> diria diries diria diríem diríeu dirien	<i>FUT. HIPOTÈTIC. COMPOST</i> hauria dit hauries dit hauria dit hauríem dit hauríeu dit haurien dit	<i>Participi</i>	
		<i>Singular masculí</i> dit	<i>Plural masculí</i> dits
		<i>Singular femení</i> dita	<i>Plural femení</i> dites
<i>PERFECTE PERIFRÀSTIC</i> vaig dir vares dir va dir vàrem dir vàreu dir varen dir			

Les variants antigues *deya*, *deyes*, *deya*, *déyem*, *déyeu*, *deyen*, també són correctes, encara que menys recomanables

En l'imperatiu, la forma *digues* és pròpia d'un us sense pronom (*Digues qué vols*), mentres que *dis* s'utilisa sempre acompanyada d'un pronom (*Dis-li que vinga*, *Dis-ho sense pensar-t'ho*).

La forma velarisada del gerundi *diguent*, com també les formes *diguem* i *digueu* en el present d'indicatiu, no són recomanables per a un registre formal o lliterari.

18.8.10. VERP DUR

<i>Modo Indicatiu</i>		<i>Modo Subjuntiu</i>	
<i>PRESENT</i> duc dus du duem dueu duen	<i>PASSAT PRÒXIM</i> he dut has dut ha dut hem / havem dut heu / haveu dut han dut	<i>PRESENT</i> duga dugues duga dugam dugau duguen	<i>PRET. PERFECTE</i> haja dut hages dut haja dut hajam dut hajau dut hagen dut
<i>PRET. IMPERFECTE</i> duya duyes duya díyem díyeu duyen	<i>PRET. PLUSQUAMPERFEC.</i> havia dut havies dut havia dut haviem dut haviéu dut havien dut	<i>PRET. IMPERFECTE</i> duguera dugueres duguera duguérem duguéreu dugueren	<i>PRET. PLUSQUAMPERF.</i> haguera dut hagueres dut haguera dut haguérem dut haguéreu dut hagueren dut
<i>PRETÈRIT PERFECTE</i> duguí dugueres dugué duguérem duguéreu dugueren	<i>PRET. PERFECTE COMP.</i> haguí dut hagueres dut hagué dut haguérem dut haguéreu dut hagueren dut	<i>Modo Imperatiu</i>	
		<i>PRESENT</i> dus duga dugam dugau duguen	
<i>FUTUR IMPERFECTE</i> duré duràs durà durem dureu duran	<i>FUTUR PERFECTE</i> hauré dut hauràs dut haurà dut haurem dut haureu dut hauran dut	<i>Infinitiu</i>	
		<i>Simple</i> dur	<i>Compost</i> haver dut
		<i>Gerundi</i>	
		<i>Simple</i> duent	<i>Compost</i> havent dut
<i>FUTUR HIPOTÈTIC</i> duria duries duria duríem duríeu durien	<i>FUT. HIPOTÈTIC COMPOST</i> hauria dut hauries dut hauria dut hauríem dut hauríeu dut haurien dut	<i>Participi</i>	
		<i>Singular masculí</i> dut	<i>Plural masculí</i> duts
		<i>Singular femení</i> duta	<i>Plural femení</i> dutes
<i>PERFECTE PERIFRÀSTIC</i> vaig dur vares dur va dur vàrem dur vàreu dur varen dur			

En l'imperatiu, la forma analògica *dugues* no es considera normativa. El gerundi velarisat *duguent* no és recomanable en un registre formal o lliterari.

La forma *du* solia grafiar-se *duu* en la llengua antiga.

18.8.11. VERB PERDRE

Modo Indicatiu		Modo Subjuntiu	
PRESENT perc perts pert perdem perdeu perden	PASSAT PRÒXIM he perdut has perdut ha perdut hem / havem perdut heu / haveu perdut han perdut	PRESENT perga pergues perga pergam pergau perguen	PRET. PERFECTE haja perdut hages perdut haja perdut hajam perdut hajau perdut hagen perdut
PRET. IMPERFECTE perdia perdiés perdia perdiem perdiéu perdien	PRET. PLUSQUAMPERFEC. havia perdut havies perdut havia perdut haviem perdut haviéu perdut havien perdut	PRET. IMPERFECTE perguera pergueres perguera perguérem perguéreu pergueren	PRET. PLUSQUAMPERF. haguera perdut hagueres perdut haguera perdut haguérem perdut haguéreu perdut hagueren perdut
PRETÈRIT PERFECTE perguí pergueres pergué perguérem perguéreu pergueren	PRET. PERFECTE COMP. haguí perdut hagueres perdut hagué perdut haguérem perdut haguéreu perdut hagueren perdut	Modo Imperatiu	
		PRESENT pert perga pergam pergau perguen	
FUTUR IMPERFECTE perdré perdràs perdrà perdrem perdreu perdran	FUTUR PERFECTE hauré perdut hauràs perdut haurà perdut haurérem perdut hauréreu perdut hauran perdut	Infinitiu	
		Simple perdre	Compost haver perdut
		Gerundi	
		Simple perdent	Compost havent perdut
FUTUR HIPOTÈTIC perdria perdries perdria perdríem perdríeu perdríen	FUT. HIPOTÈTIC COMPOST hauria perdut hauries perdut hauria perdut hauríem perdut hauríeu perdut haurien perdut	Participi	
		Singular masculí perdut	Plural masculí perduts
		Singular femení perduda	Plural femení perdudes
PERFECTE PERIFRÀSTIC vaig perdre vares perdre va perdre vàrem perdre vàreu perdre varen perdre			

La *r* del radical no es pronuncia en l'infinitiu ni en els temps del futur i futur hipotètic d'indicatiu.

En la primera persona del singular del present d'indicatiu de *perdre*, la *d* del radical verbal ha segut canviada en tot el valencià per la *c* morfemàtica i característica en valencià de la 1^a persona del singular del present d'indicatiu (*yo perc*). Este fet evita ademés la confusió que es donava antigament entre la 1^a i la 3^a persona del singular: *yo pert*, *ell pert*.

En els atres temps verbals, les formes velarisades són el resultat de l'influència eixercida per la 1^a persona del singular del present d'indicatiu *yo perc* en la formació dels atres temps de la flexió. Els temps afectats per esta velarisació són el perfecte d'indicatiu, present de subjuntiu, imperfecte de subjuntiu i imperatiu.

En el cas del verp *perdre* són pròpies de la llengua estàndart totes les formes velarisades (*perguí*, *perga*, *perguera*, *pergau...*) per haver-se generalisat i haver substituït les formes clàssiques no velarisades (*perdí*, *perda*, *perdera*, *perdau...*) que són correctes pero no recomanables. A pesar d'esta tendència cap a la velarisació, no hem d'oblidar que la forma velarisada *perguent* és coloquial i no es considera adequada en un registre formal o lliterari.

18.8.12. VERB MORIR

<i>Modo Indicatiu</i>		<i>Modo Subjuntiu</i>	
<i>PRESENT</i> muic / morc mors mor morim moriu moren	<i>PASSAT PRÒXIM</i> he mort has mort ha mort hem mort heu mort han mort	<i>PRESENT</i> muiga muigues muiga muigam / morim muigau / moriu muiguen	<i>PRET. PERFECTE</i> haja mort hages mort haja mort hajam mort hajau mort hagen mort
<i>PRET. IMPERFECTE</i> moria mories moria moríem moríeu morien	<i>PRET. PLUSQUAMPERFEC.</i> havia mort havies mort havia mort haviem mort havíeu mort havien mort	<i>PRET. IMPERFECTE</i> muiguera muigueres muiguera muiguérem muiguéreu muigueren	<i>PRET. PLUSQUAMPERF.</i> haguera mort hagueres mort haguera mort haguérem mort haguéreu mort hagueren mort
<i>PRETÈRIT PERFECTE</i> morí mories morí morírem moríreu moriren	<i>PRET. PERFECTE COMP.</i> haguí mort hagueres mort hagué mort haguérem mort haguéreu mort hagueren mort	<i>Modo Imperatiu</i>	
		<i>PRESENT</i> mor muiga muigam / morim muigau / moriu muiguen	
<i>FUTUR IMPERFECTE</i> moriré moriràs morirà morirem morireu moriran	<i>FUTUR PERFECTE</i> hauré mort hauràs mort haurà mort haurem mort haureu mort hauran mort	<i>Infinitiu</i>	
		<i>Simple</i> morir	<i>Compost</i> haver mort
		<i>Gerundi</i>	
		<i>Simple</i> morint	<i>Compost</i> havent mort
<i>FUTUR HIPOTÈTIC</i> moriria moriries moriria moriríem moriríeu moririen	<i>FUT. HIPOTÈTIC COMPOST</i> hauria mort hauries mort hauria mort hauríem mort hauríeu mort haurien mort	<i>Participi</i>	
		<i>Singular masculí</i> mort	<i>Plural masculí</i> morts
		<i>Singular femení</i> morta	<i>Plural femení</i> mortes
<i>PERFECTE PERIFRÀSTIC</i> vaig morir vares morir va morir vàrem morir vàreu morir varen morir			

Són correctes també les variants següents:

- en el pretèrit perfecte simple: *muiguí, muigueres, muigué, muiguérem, muiguéreu, muigueren*.
- en el present de subjuntiu: *morga, morgues, morga, morguen*; també existixen les formes antigues *mora, mores, mora...*
- en l'imperfecte de subjuntiu: *morira, morires, morira, morírem, moríreu, moriren*.
- en l'imperatiu: *morga, morgam, morgau, morguen* que coexistixen en les variants antigues *mora, moram, morau, moren*.

18.8.13. VERP EIXIR

<i>Modo Indicatiu</i>		<i>Modo Subjuntiu</i>	
<i>PRESENT</i> ixc ixes ix eixim eixiu ixen	<i>PASSAT PRÒXIM</i> he eixit has eixit ha eixit hem / havem eixit heu / haveu eixit han eixit	<i>PRESENT</i> ixca ixques ixca ixcam / eixim ixcau / eixiu ixquen	<i>PRET. PERFECTE</i> haja eixit hages eixit haja eixit hajam eixit hajau eixit hagen eixit
<i>PRET. IMPERFECTE</i> eixia eixies eixia eixíem eixíeu eixien	<i>PRET. PLUSQUAMPERFEC.</i> havia eixit havies eixit havia eixit havíem eixit havíeu eixit havien eixit	<i>PRET. IMPERFECTE</i> ixquera ixqueres ixquera ixquérem ixquéreu ixqueren	<i>PRET. PLUSQUAMPERF.</i> haguera eixit hagueres eixit haguera eixit haguérem eixit haguéreu eixit hagueren eixit
<i>PRETÈRIT PERFECTE</i> ixquí ixqueres ixqué ixquérem ixquéreu ixqueren	<i>PRET. PERFECTE COMP.</i> haguí eixit hagueres eixit hagué eixit haguérem eixit haguéreu eixit hagueren eixit	<i>Modo Imperatiu</i>	
		<i>PRESENT</i> ix ixca ixcam / eixim ixcau / eixiu ixquen	
<i>FUTUR IMPERFECTE</i> eixiré eixiràs eixirà eixirem eixireu eixiran	<i>FUTUR PERFECTE</i> hauré eixit hauràs eixit haurà eixit haurem eixit haureu eixit hauran eixit	<i>Infinitiu</i>	
		<i>Simple</i> eixir	<i>Compost</i> haver eixit
		<i>Gerundi</i>	
		<i>Simple</i> eixint	<i>Compost</i> havent eixit
<i>FUTUR HIPOTÈTIC</i> eixiria eixiries eixiria eixiríem eixiríeu eixirien	<i>FUT. HIPOTÈTIC COMPOST</i> hauria eixit hauries eixit hauria eixit hauríem eixit hauríeu eixit haurien eixit	<i>Participi</i>	
		<i>Singular masculí</i> eixit	<i>Plural masculí</i> eixits
		<i>Singular femení</i> eixida	<i>Plural femení</i> eixides
<i>PERFECTE PERIFRÀSTIC</i> vaig eixir vares eixir va eixir vàrem eixir vàreu eixir varen eixir			

Són també correctes les formes per al pretèrit perfecte simple: *eixí, eixires, eixí, eixírem, eixíreu, eixiren*; igualment, les variants per a l'imperfecte de subjuntiu: *eixira, eixires, eixira, eixírem, eixíreu, eixiren*.

18.8.14. VERP SABER

<i>Modo Indicatiu</i>		<i>Modo Subjuntiu</i>	
<i>PRESENT</i> sé saps sap sabem sabeu saben	<i>PASSAT PRÒXIM</i> he sabut has sabut ha sabut hem / havem sabut heu / haveu sabut han sabut	<i>PRESENT</i> sàpia sàpies sàpia sapiam sapiau sàpien	<i>PRET. PERFECTE</i> haja sabut hages sabut haja sabut hajam sabut hajau sabut hagen sabut
<i>PRET. IMPERFECTE</i> sabia sabies sabia sabíem sabíeu sabien	<i>PRET. PLUSQUAMPERFEC.</i> havia sabut havies sabut havia sabut havíem sabut havíeu sabut havien sabut	<i>PRET. IMPERFECTE</i> sabera saberés sabera sabérem sabéreu saberén	<i>PRET. PLUSQUAMPERF.</i> haguera sabut hagueres sabut haguera sabut haguérem sabut haguéreu sabut hagueren sabut
<i>PRETÈRIT PERFECTE</i> sabí saberés sabé sabérem sabéreu saberén	<i>PRET. PERFECTE COMP.</i> haguí sabut hagueres sabut hagué sabut haguérem sabut haguéreu sabut hagueren sabut	<i>Modo Imperatiu</i>	
		<i>PRESENT</i> sàpies sàpia sapiam sapiau sàpien	
<i>FUTUR IMPERFECTE</i> sabré sabràs sabrà sabrem sabreu sabran	<i>FUTUR PERFECTE</i> hauré sabut hauràs sabut haurà sabut haurem sabut haureu sabut hauran sabut	<i>Infinitiu</i>	
		<i>Simple</i> saber	<i>Compost</i> haver sabut
		<i>Gerundi</i>	
		<i>Simple</i> sabent	<i>Compost</i> havent sabut
<i>FUTUR HIPOTÈTIC</i> sabria sabries sabria sabríem sabríeu sabrien	<i>FUT. HIPOTÈTIC COMPOST</i> hauria sabut hauries sabut hauria sabut hauríem sabut hauríeu sabut haurien sabut	<i>Participi</i>	
		<i>Singular masculí</i> sabut	<i>Plural masculí</i> sabuts
		<i>Singular femení</i> sabuda	<i>Plural femení</i> sabudes
<i>PERFECTE PERIFRÀSTIC</i> vaig saber vares saber va saber vàrem saber vàreu saber varen saber			

Les formes catalanes *sàpiga*, *sàpigues*, etc. (com també en la conjugació de *cabre*: *càpiga*, etc.), que han contat en certa difusió contemporànea, són inadmissibles.

18.8.15. VERP VOLER

<i>Modo Indicatiu</i>		<i>Modo Subjuntiu</i>	
<i>PRESENT</i> vullc / vull vols vol volem voleu volen	<i>PASSAT PRÒXIM</i> he volgut has volgut ha volgut hem / havem volgut heu / haveu volgut han volgut	<i>PRESENT</i> vullga vullgues vullga vullgam vullgau vullguen	<i>PRET. PERFECTE</i> haja volgut hages volgut haja volgut hajam volgut hajau volgut hagen volgut
<i>PRET. IMPERFECTE</i> volia volies volia volíem volíeu volien	<i>PRET. PLUSQUAMPERFEC.</i> havia volgut havies volgut havia volgut haviem volgut haviéu volgut havien volgut	<i>PRET. IMPERFECTE</i> volguera volgueres volguera volguérem volguéreu volgueren	<i>PRET. PLUSQUAMPERF.</i> haguera volgut hagueres volgut haguera volgut haguérem volgut haguéreu volgut haguerenvolgut
<i>PRETÈRIT PERFECTE</i> volguí volgueres volgué volguérem volguéreu volgueren	<i>PRET. PERFECTE COMP.</i> haguí volgut hagueres volgut hagué volgut haguérem volgut haguéreu volgut hagueren volgut	<i>Modo Imperatiu</i>	
		<i>PRESENT</i> vol / vullgues vullga vullgam vullgau vullguen	
<i>FUTUR IMPERFECTE</i> voldré voldràs voldrà voldrem voldreu voldran	<i>FUTUR PERFECTE</i> hauré volgut hauràs volgut haurà volgut haurem volgut haureu volgut hauran volgut	<i>Infinitiu</i>	
		<i>Simple</i> voler	<i>Compost</i> haver volgut
		<i>Gerundi</i>	
		<i>Simple</i> volent	<i>Compost</i> havent volgut
<i>FUTUR HIPOTÈTIC</i> voldria voldries voldria voldríem voldríeu voldrien	<i>FUT. HIPOTÈTIC COMPOST</i> hauria volgut hauries volgut hauria volgut hauríem volgut hauríeu volgut haurien volgut	<i>Participi</i>	
		<i>Singular masculí</i> volgut	<i>Plural masculí</i> volguts
		<i>Singular femení</i> volguda	<i>Plural femení</i> volgudes
<i>PERFECTE PERIFRÀSTIC</i> vaig voler vares voler va voler vàrem voler vàreu voler varen voler			

També en este cas, en la primera persona del singular del present d'indicatiu apareix la *c* morfològica i característica en valencià de la 1^a persona del singular del present d'indicatiu: *yo vullc*, forma més estesa i preferent en l'estàndard valencià front a la clàssica i hui minoritària *yo vull*.

Esta forma ha condicionat l'aparició de les formes velarisades del present de subjuntiu (*vullga, vullgues, vullga...*) que han fet desaparèixer per complet a les clàssiques (*vulla, vulles, vulla...*).

Per una altra banda, el pretèrit perfecte simple i l'imperfecte de subjuntiu presenten unes formes en radical *vull-* en lloc de *vol-* que també són correctes: *vullguí, vullgues, vullgué... / vullguera, vullgues, vullguera...*

18.9. MODEL DE VERP PRONOMINAL

VERP DUCAR-SE

<i>Modo Indicatiu</i>		<i>Modo Subjuntiu</i>	
<i>PRESENT</i> me/em duche te/et duches se/es ducha nos duchem vos ducheu se/es duchen	<i>PASSAT PRÒXIM</i> m'he ducat t'has ducat s'ha ducat nos hem / havem ducat vos heu / haveu ducat s'han ducat	<i>PRESENT</i> me/em duche te/et duches se/es duche nos duchem vos ducheu se/es duchen	<i>PRET. PERFECTE</i> m'haja ducat t'hages ducat s'haja ducat nos hajam ducat vos hajau ducat s'hagen ducat
<i>PRET. IMPERFECTE</i> me/em duchava te/et duchaves se/es duchava nos duchàvem vos duchàveu se/es duchaven	<i>PRET. PLUSQUAMPERFEC.</i> m'havia ducat t'havies ducat s'havia ducat nos havíem ducat vos havíeu ducat s'havien ducat	<i>PRET. IMPERFECTE</i> me/em duchara te/et duchares se/es duchara nos duchàrem vos duchàreu se/es ducharen	<i>PRET. PLUSQUAMPERF.</i> m'haguera ducat thagueres ducat s'haguera ducat nos haguérem ducat vos haguéreu ducat s'hagueren ducat
<i>PRETÈRIT PERFECTE</i> me/em duchí te/et duchares se/es duchà nos duchàrem vos duchàreu se/es ducharen	<i>PRET. PERFECTE COMP.</i> m'haguí ducat t'hagueres ducat s'hagué ducat nos haguérem ducat vos haguéreu ducat s'hagueren ducat	<i>Modo Imperatiu</i>	
		<i>PRESENT</i> ducha't ∅ duchem-nos ducheu-vos ∅	
<i>FUTUR IMPERFECTE</i> me/em ducharé te/et ducharàs se/es ducharà nos ducharem vos duchareu se/es ducharan	<i>FUTUR PERFECTE</i> m'hauré ducat t'hauràs ducat s'haurà ducat nos haurem ducat vos haureu ducat s'hauran ducat	<i>Infinitiu</i>	
		<i>Simple</i> duchar-se	<i>Compost</i> haver-se ducat
		<i>Gerundi</i>	
		<i>Simple</i> duchant-se	<i>Compost</i> havent-se ducat
<i>FUTUR HIPOTÈTIC</i> me/em ducharia te/et ducharies se/es ducharia nos ducharíem vos ducharíeu se/es ducharien	<i>FUT. HIPOTÈTIC COMPOST</i> m'hauria ducat t'hauries ducat s'hauria ducat nos hauríem ducat vos hauríeu ducat s'haurien ducat	<i>Participi</i>	
		<i>Singular masculí</i> duchat	<i>Plural masculí</i> duchats
		<i>Singular femení</i> duchada	<i>Plural femení</i> duchades
<i>PERFECTE PERIFRÀSTIC</i> me/em vaig duchar te/et vares duchar se/es va duchar nos vàrem duchar vos vàreu duchar se/es varen duchar			

18.10. MODEL DE VEU PASSIVA

VERP SER ADMIRAT

<i>Modo Indicatiu</i>		<i>Modo Subjuntiu</i>	
<i>PRESENT</i> soc admirat eres admirat és admirat som admirats sou admirats són admirats	<i>PASSAT PRÒXIM</i> he segut admirat has segut admirat ha segut admirat hem / havem segut admirats heu / haveu segut admirats han segut admirats	<i>PRESENT</i> siga admirat sigues admirat siga admirat sigam admirats sigau admirats siguen admirats	<i>PRET. PERFECTE</i> haja segut admirat hages segut admirat haja segut admirat hajam segut admirats hajau segut admirats hagen segut admirats
<i>PRET. IMPERFECTE</i> era admirat eres admirat era admirat érem admirats éreu admirats eren admirats	<i>PRET. PLUSQUAMPERFEC.</i> havia segut admirat havies segut admirat havia segut admirat haviem segut admirats haviéu segut admirats havien segut admirats	<i>PRET. IMPERFECTE</i> fora admirat fores admirat fora admirat fórem admirats fóreu admirats foren admirats	<i>PRET. PLUSQUAMPERFECTE</i> haguera segut admirat hagueres segut admirat haguera segut admirat haguérem segut admirats haguéreu segut admirats hagueren segut admirats
<i>PRETÈRIT PERFECTE</i> fon admirat fores admirat fon admirat fórem admirats fóreu admirats foren admirats	<i>PRET. PERFECTE COMP.</i> haguí segut admirat hagueres segut admirat hagué segut admirat haguérem segut admirats haguéreu segut admirats hagueren segut admirats	<i>Modo Imperatiu</i>	
		<i>PRESENT</i> sigues admirat siga admirat sigam admirats sigau admirats siguen admirats	
<i>FUTUR IMPERFECTE</i> seré admirat seràs admirat serà admirat serem admirats sereu admirats seran admirats	<i>FUTUR PERFECTE</i> hauré segut admirat hauràs segut admirat haurà segut admirat haurem segut admirats haureu segut admirats hauran segut admirats	<i>Infinitiu</i>	
		<i>Simple</i> ser admirat	<i>Compost</i> haver segut admirat
		<i>Gerundi</i>	
<i>FUTUR HIPOTÈTIC</i> seria admirat series admirat seria admirat seríem admirats seríeu admirats serien admirats	<i>FUT. HIPOTÈTIC COMPOST</i> hauria segut admirat hauries segut admirat hauria segut admirat hauríem segut admirats hauríeu segut admirats haurien segut admirats	<i>Participi</i>	
		<i>Singular masculí</i> segut admirat	<i>Plural masculí</i> segut admirats
		<i>Singular femení</i> segut admirada	<i>Plural femení</i> segut admirades
<i>PERFECTE PERIFRÀSTIC</i> vaig ser admirat vares ser admirat va ser admirat vàrem ser admirats vàreu ser admirats varen ser admirats			